

Instytut Rozwoju Gospodarczego

**SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA
W WARSZAWIE**

Elżbieta Adamowicz

Konrad Walczyk

**KONIUNKTURA W PRZEMYŚLE
MAJ 2019**

PL ISSN 2392-3687

Badanie okresowe nr 368

BADANIA KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ INSTYTUTU ROZWOJU GOSPODARCZEGO SGH

Rada Programowa:

Elżbieta Adamowicz (Przewodnicząca), Joanna Klimkowska (Sekretarz), Marco Malgarini, Gernot Nerb, Ataman Ozyildirim, István János Tóth

Komitety Redakcyjny i adres Redakcji:

Konrad Walczyk (Redaktor Naczelny)

Elżbieta Adamowicz

Małgorzata Krypa

ul. Madalińskiego 6/8, 02-513 Warszawa

www.sgh.waw.pl/irg

Wydawnictwo:

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa

Wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

Publikacja została zrecenzowana zgodnie z wytycznymi MNiSW

©Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2019

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

ISSN 2392-3687

Nr rej. PR 18393

Informacje zawarte w niniejszym czasopiśmie oparte są na wynikach ankietowego badania koniunktury w przemyśle przetwórczym, przeprowadzonego przez IRG SGH po raz 368. W badaniu uczestniczyły 252 przedsiębiorstwa. Metoda badawcza koniunktury opisana jest na stronie:

<http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KAE /struktura/IRG/koniunktura/Strony/metody.aspx>

SPIS TREŚCI

I.	OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA	4
II.	WYNIKI SZCZEGÓŁOWE	7
1.	WSKAŹNIK KONIUNKTURY	7
2.	ZBIORCZE ZESTAWIENIE SALD	10
3.	SALDA I ICH SKŁADOWE.....	11
1)	Produkcja	11
2)	Zamówienia	13
3)	Zamówienia eksportowe	15
4)	Zapasy wyrobów gotowych.....	17
5)	Ceny	19
6)	Zatrudnienie	21
7)	Sytuacja finansowa	23
8)	Ogólna sytuacja gospodarki	25
9)	Produkcja na eksport	27
10)	Konkurencyjność wyrobów na rynkach zagranicznych	29
11)	Korzyści z produkcji na eksport.....	31
12)	Przeciętny koszt produkcji	33
III.	SUMMARY	35

I. OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA

1. W maju wartość wskaźnika koniunktury IRG SGH (IRGIND) zmniejszyła się w skali miesiąca o 0,8 pkt. Obecnie wynosi -0,3 pkt i jest niższa od wartości sprzed roku o 3,1 pkt. Dla sektora prywatnego wartość wskaźnika obniżyła się w ciągu miesiąca o 1,8 pkt i jest równa -0,2 pkt. Jest niższa niż przed rokiem o 2,8 pkt. Dla sektora publicznego wartość IRGIND wzrosła o 14,8 pkt do poziomu -1,1 pkt. Jest jednak o 4,7 pkt niższa od wartości zanotowanej w maju 2018 r.

2. W przekroju według wielkości przedsiębiorstwa poprawę koniunktury odnotowały przedsiębiorstwa małe, zatrudniające do 50, oraz firmy największe, o zatrudnieniu ponad 500 pracowników. Wzrost wartości wskaźnika koniunktury wyniósł, odpowiednio: 4,0 i 18,4 pkt (do poziomu 1,6 i 7,3 pkt). Dla pozostałych grup przedsiębiorstw odnotowano spadki wartości IRGIND: większy, o 8,7 pkt, dla przedsiębiorstw zatrudniających od 51 do 250 pracowników; nieco mniejszy, o 2,8 pkt, dla przedsiębiorstw o zatrudnieniu od 251 do 500 pracowników. Dla tej ostatniej grupy wskaźnik koniunktury przyjął wartość najniższą (-8,4 pkt).

3. W przekroju według głównych grup produktowych wzrost wartości wskaźnika koniunktury (o 3,2 pkt) odnotowano tylko dla przedsiębiorstw produkujących półprodukty. W produkcji dóbr inwestycyjnych oraz trwałych i nietrwałych dóbr konsumpcyjnych koniunktura pogorszyła się, a spadki wartości wskaźnika IRGIND wyniosły, odpowiednio: 2,7, 13,7 i 2,4 pkt. Najwyższą wartość, 1,8 pkt, wskaźnik przyjął dla przedsiębiorstw wytwarzających nietrwale dobra konsumpcyjne, a najniższą, -23,5 pkt, dla producentów dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku.

4. W przekroju regionalnym w tym badaniu poprawę koniunktury odnotowano w trzech makroregionach: południowym, północnym i wschodnim. Wzrosty wskaźnika IRGIND wyniosły, odpowiednio: 3,6, 5,4 i 10,2 pkt. W pozostałych makroregionach koniunktura pogorszyła się. Największy spadek wartości wskaźnika, o 28 pkt, odnotowano dla makroregionu południowo-zachodniego. Najwyższą wartość, 15,6 pkt, wskaźnik koniunktury przyjął dla makroregionu wschodniego, a najniższą, -11,7 pkt, dla makroregionu południowo-zachodniego.

5. W tym badaniu zmiany wartości wskaźnika koniunktury i sald odpowiedzi na główne pytania ankiety były w większości niekorzystne. Jest to skutek negatywnego oddziaływania czynników cyklicznych, uwidaczniającego się w ujemnych rocznych przyrostach wartości zarówno wskaźnika jak i sald. Utrzymuje się pozytywne oddziaływanie czynników sezonowych, jednak jest ono słabe. Lepiej niż w kwietniowym badaniu przedsiębiorstwa oceniają poziom zamówień eksportowych i zatrudnienia oraz ogólną kondycję gospodarki. Choć przewidywania ankietowanych producentów są optymistyczne, trudno jest ocenić, czy w najbliższym okresie nastąpi trwała poprawa koniunktury.

6. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość produkcji zmniejszyła się w skali miesiąca o 9,4 pkt do poziomu 2,3 pkt. Jest obecnie niższa od wartości sprzed roku o 4,2 pkt. Spadek wartości salda odnotowano tylko dla firm prywatnych. W przekroju według głównych grup produktowych największy spadek wielkości produkcji miał miejsce u producentów dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (wartość salda obniżyła się aż o 58,8 pkt), a wzrost odnotowano jedynie u producentów dóbr inwestycyjnych (o 12,3 pkt). Firmy przewidują zwiększenie poziomu produkcji w nadchodzących miesiącach.

7. Zmalały zamówienia. Wartość salda zmniejszyła się o 1,8 pkt i wynosi -8,3 pkt. Jest niższa od wartości sprzed roku 8,3 pkt. Miesięczny spadek wartości salda zanotowano jedynie dla firm prywatnych. W przekroju według głównych grup produktowych największy spadek wielkości zamówień miał miejsce w produkcji dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (wartość salda obniżyła

się o 5,9 pkt), a najmniejszy w produkcji półproduktów i dóbr inwestycyjnych (po 1,4 pkt). Producenci spodziewają się wzrostu poziomu zamówień w najbliższych miesiącach.

8. Saldo zamówień eksportowych zwiększyło swoją wartość w ciągu miesiąca o 14,2 pkt. Wzrost odnotowano dla firm z obu sektorów własnościowych. Wartość salda pozostaje jednak ujemna (-4,1 pkt) i jest niższa od wartości sprzed roku o 5,2 pkt. W przekroju według głównych grup produktowych największy wzrost wielkości zamówień eksportowych miał miejsce w produkcji dóbr inwestycyjnych (wartość salda zwiększyła się o 32,7 pkt), a spadek zanotowano tylko w produkcji dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (o 10,4 pkt). Prognozowany jest dalszy wzrost poziomu zamówień eksportowych w zbliżającym się okresie.

9. Poziom zapasów zmniejszył się w ciągu miesiąca o 1,8 pkt. Spadek wartości salda odnotowano tylko dla firm publicznych. Obecna wartość salda ogółem (0,0 pkt) jest wyższa od wartości sprzed roku o 4,5 pkt. W przekroju według głównych grup produktowych spadek wielkości zapasów miał miejsce wyłącznie w produkcji półproduktów (wartość salda zmalała o 11 pkt), a największy wzrost odnotowano w produkcji nietrwałych dóbr konsumpcyjnych (o 6,9 pkt). Spodziewany jest dalszy spadek poziomu zapasów w kolejnych miesiącach.

10. Obniżyło się tempo wzrostu cen producentów. Obecna wartość salda, 17,1 pkt, jest niższa od wartości sprzed miesiąca o 2,4 pkt, lecz wyższa od wartości sprzed roku o 7,1 pkt. W przekroju według głównych grup produktowych największy spadek poziomu cen miał miejsce w produkcji dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (wartość salda zmalała o 17,6 pkt), a wzrost zanotowano tylko w produkcji nietrwałych dóbr konsumpcyjnych (o 3,9 pkt). Producenci przewidują, że tendencja spowolnienia wzrostu cen wyrobów gotowych utrzyma się w najbliższym okresie.

11. Wzrósł poziom zatrudnienia. Wartość salda zwiększyła się w ciągu ostatniego miesiąca o 3,6 pkt i wynosi 1,0 punkt. Jest wyższa od wartości sprzed roku o 0,3 pkt. O wzroście wielkości zatrudnienia informują zarówno firmy prywatne jak i publiczne. W przekroju według głównych grup produktowych największy wzrost poziomu zatrudnienia miał miejsce w produkcji nietrwałych dóbr konsumpcyjnych (wartość salda zwiększyła się o 7,5 pkt), a spadek odnotowano jedynie w produkcji dóbr inwestycyjnych (o 2,4 pkt). Firmy spodziewają się dalszego wzrostu wielkości zatrudnienia w nadchodzących miesiącach.

12. Pogorszyła się sytuacja finansowa przedsiębiorstw przemysłowych. Wartość salda zmniejszyła się w ciągu miesiąca o 1,7 pkt i wynosi -9,0 pkt. W porównaniu z majem 2018 r. jest niższa o 3,4 pkt. W przekroju według głównych grup produktowych największe pogorszenie się sytuacji finansowej miało miejsce u producentów dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (wartość salda obniżyła się o 17,6 pkt), a największą poprawę odnotowano u producentów półproduktów (o 6,4 pkt). Spodziewana jest nieznaczna poprawa sytuacji finansowej przedsiębiorstw w następnych miesiącach.

13. Nieco poprawiły się oceny ogólnej sytuacji gospodarczej w kraju. Saldo zwiększyło swoją wartość w ciągu miesiąca o 3,4 pkt. Obecnie wynosi -7,4 pkt i jest o 11 pkt niższa do wartości sprzed roku. W przekroju według głównych grup produktowych największą poprawę opinii o stanie gospodarki zanotowano u producentów dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (wartość salda zwiększyła się o 5,9 pkt), a najmniejszą u producentów dóbr inwestycyjnych (o 3,6 pkt). Ankietowani przedsiębiorcy przewidują, że sytuacja ogólnogospodarcza w Polsce w najbliższym okresie pogorszy się.

14. W ciągu kwartału zwiększył się poziom produkcji na eksport. Wartość salda wzrosła o 3,3 pkt do poziomu -8,7 pkt. W skali roku jednak zmiana była ujemna – przyrost wartości salda wyniósł -14,3 pkt. Wzrost poziomu produkcji eksportowej odnotowały firmy prywatne i publiczne.

W przekroju według głównych grup produktowych największy wzrost wielkości produkcji na eksport miał miejsce u producentów półproduktów (wartość salda zwiększyła się o 5,0 pkt), a spadek zanotowano tylko u producentów dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (o 12,4 pkt). Prognozowany jest dalszy wzrost poziomu produkcji na eksport w kolejnym kwartale.

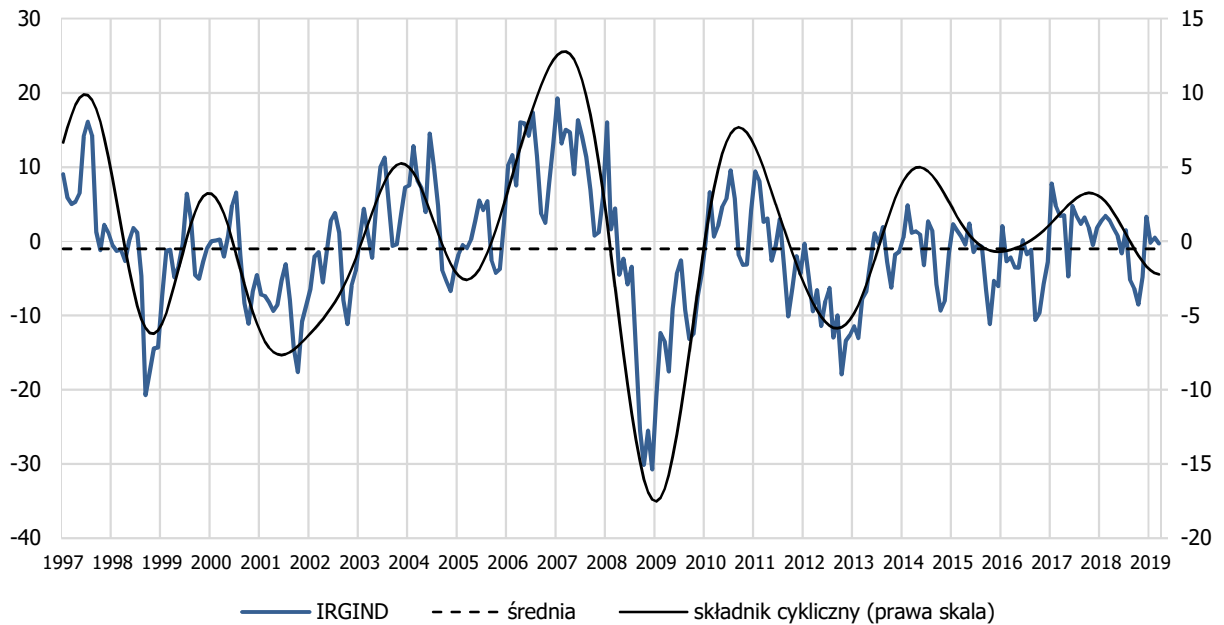
15. W porównaniu z lutym br. wzrosła konkurencyjność polskich wyrobów na rynkach zagranicznych. Wartość salda zwiększyła się o 9,7 pkt do poziomu 1,7 pkt. Jest o 5,3 pkt wyższa od wartości sprzed roku. W przekroju według głównych grup produktowych największy wzrost konkurencyjności polskich produktów miał miejsce u producentów dóbr inwestycyjnych (wartość salda jest o 26,2 pkt wyższa niż przed kwartałem), a spadek odnotowano wyłącznie u producentów dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (o 9,7 pkt). Przewidywana jest dalsza poprawa międzynarodowej konkurencyjności polskich wyrobów w następnym kwartale.

16. Zmniejszyły się natomiast korzyści z produkcji na eksportu w stosunku do korzyści z produkcji na rynek krajowy. Wartość salda wynosi 4,8 pkt. Jest niższa od wartości z lutego br. o 3,8 pkt, a jej spadek w skali roku wyniósł 3,3 pkt. W przekroju według głównych grup produktowych największy spadek względnych korzyści z produkcji eksportowej odnotowali producenci dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (wartość salda obniżyła się o 14 pkt), a wzrost jedynie producenci półproduktów (o 1,4 pkt). Przedsiębiorstwa spodziewają się wzrostu korzyści z produkcji na eksport w zbliżającym się okresie.

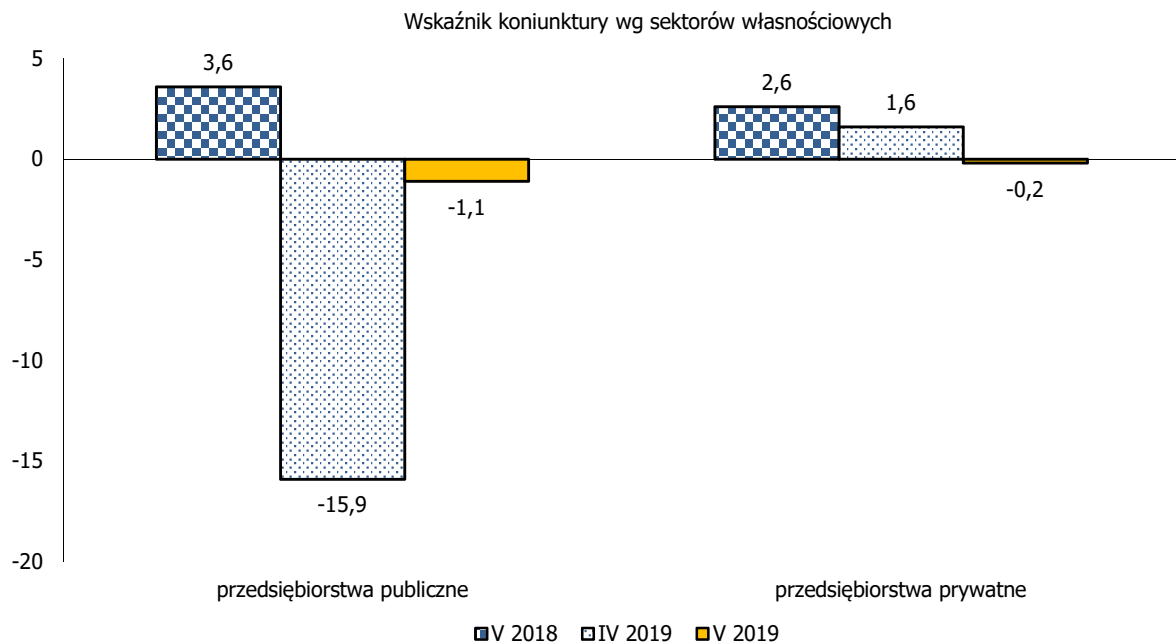
17. O 1,1 pkt zmniejszyła się wartość salda odpowiedzi na pytanie o przeciętny koszt produkcji. Obecnie wynosi 55,6 pkt i jest o 6,4 pkt większa niż przed rokiem. W przekroju według głównych grup produktowych największy spadek przeciętnego kosztu produkcji miał miejsce u producentów półproduktów (wartość salda zmniejszyła się o 19,4 pkt), a największy wzrost u producentów dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (o 36,6 pkt). Przewidywany jest dalszy spadek przeciętnego kosztu produkcji w trzecim kwartale br.

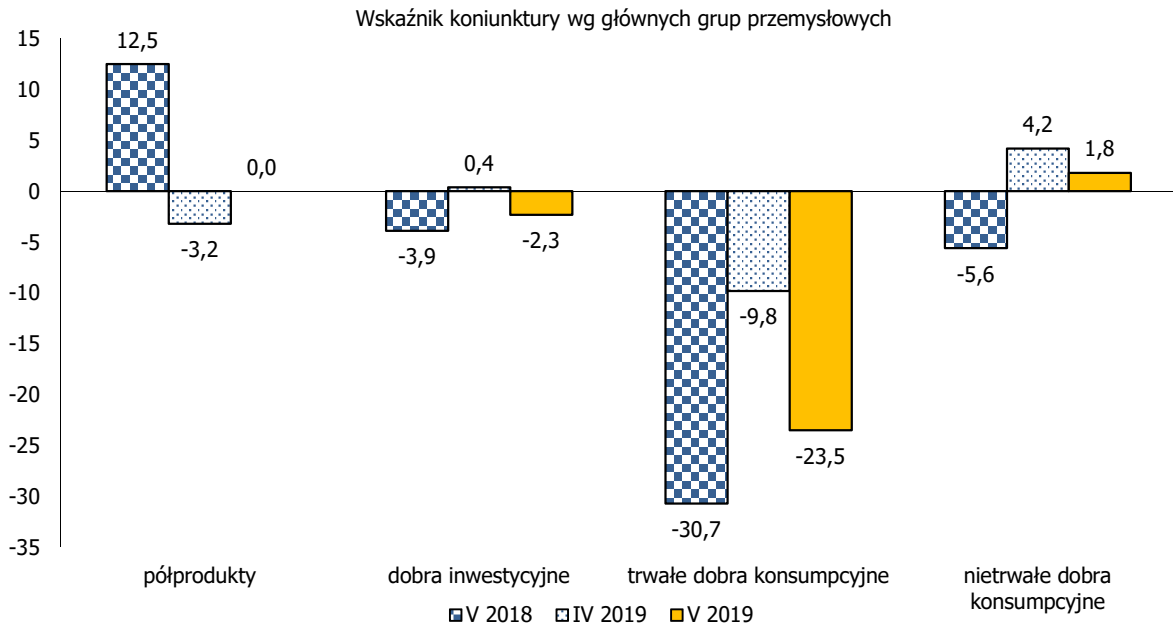
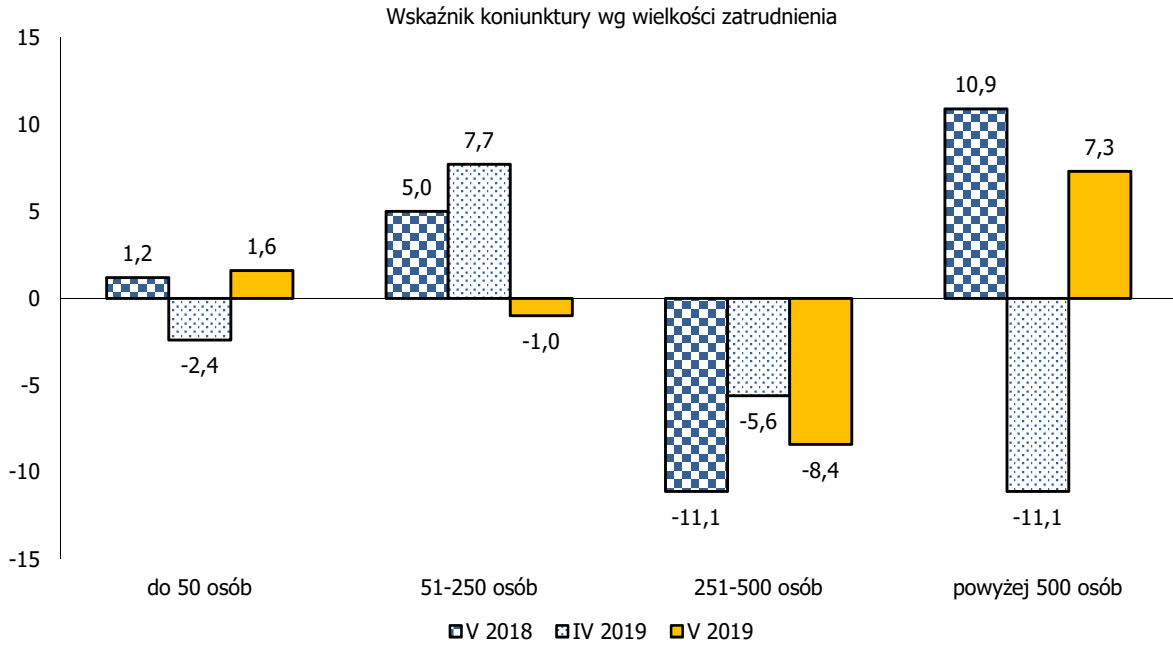
II. WYNIKI SZCZEGÓŁOWE

1. WSKAŹNIK KONIUNKTURY

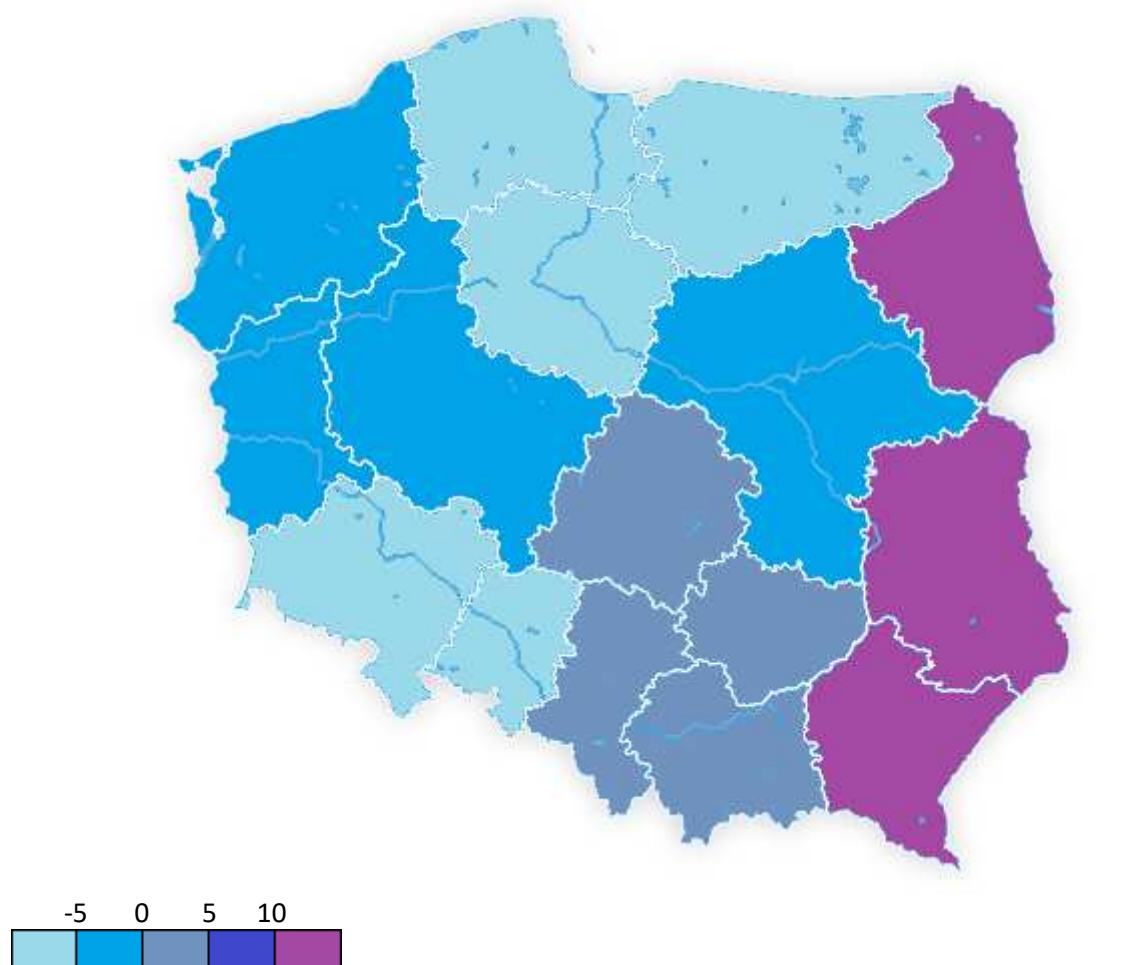

składowe salda	V'18	I'19	II'19	III'19	IV'19	V'19
1. wielkość produkcji – przewidywania	4,0	4,4	19,2	11,1	9,8	7,5
2. wielkość zamówień – stan	0,0	-14,9	-5,2	-7,1	-6,5	-8,3
3. zapasy - stan	-4,5	3,9	4,1	4,6	1,8	0,0
wskaźnik koniunktury (IRGIND): (1.+2.-3.)/3	2,8	-4,8	3,3	-0,2	0,5	-0,3

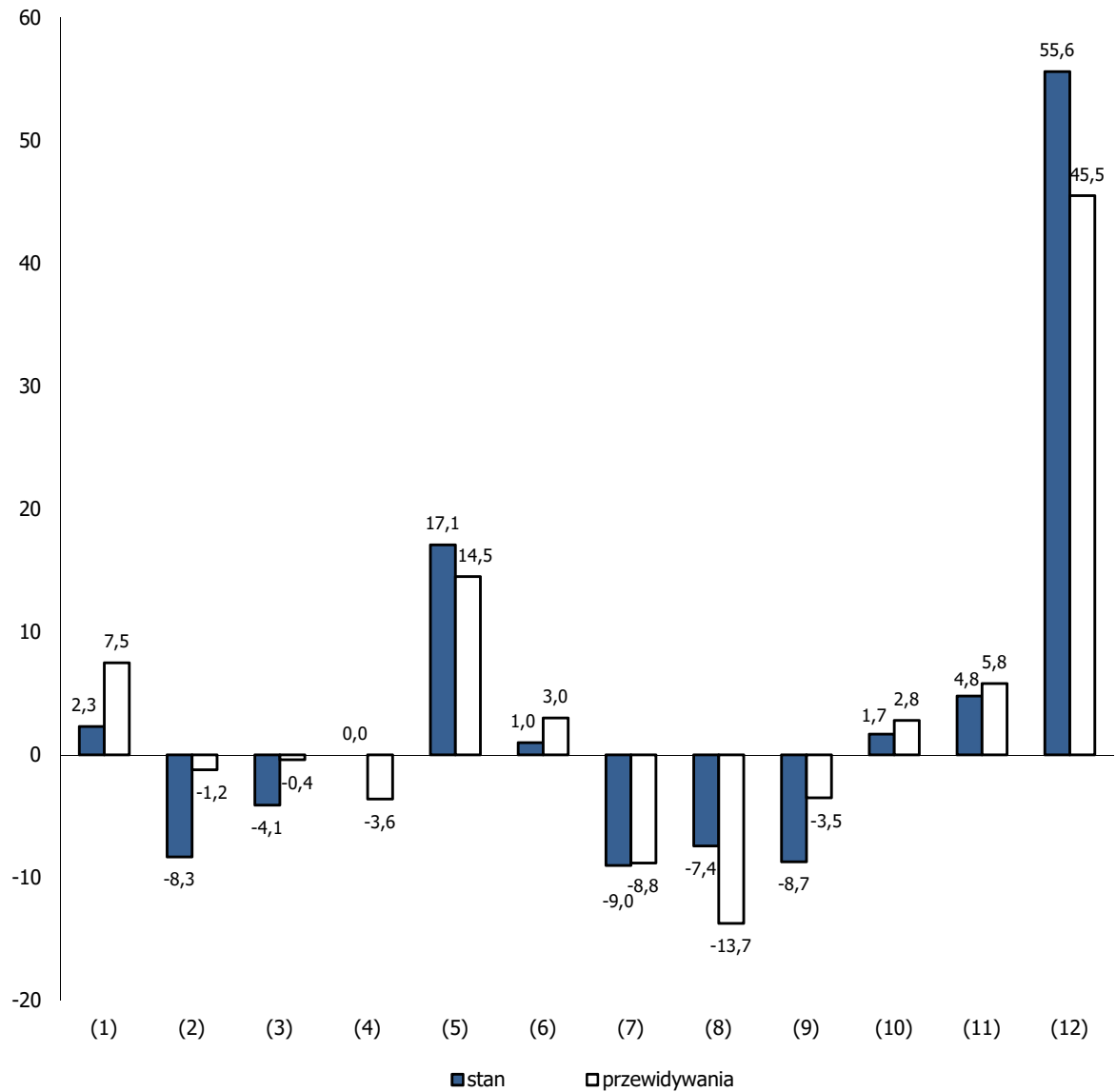

Wskaźnik koniunktury wg makroregionów

	V'18	IV'19	V'19
Południowy (województwa: małopolskie i śląskie)	6,3	-0,4	3,2
Północno-zachodni (województwa: lubuskie, wielkopolskie i zachodniopomorskie)	5,7	0,4	-1,3
Południowo-zachodni (województwa: dolnośląskie i opolskie)	6,0	16,3	-11,7
Północny (województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie i warmińsko-mazurskie)	-8,4	-11,8	-6,4
Centralny (województwa: łódzkie i świętokrzyskie)	6,6	4,7	2,7
Wschodni (województwa: lubelskie, podkarpackie i podlaskie)	4,3	5,4	15,6
Województwo mazowieckie	1,3	0,7	-2,7

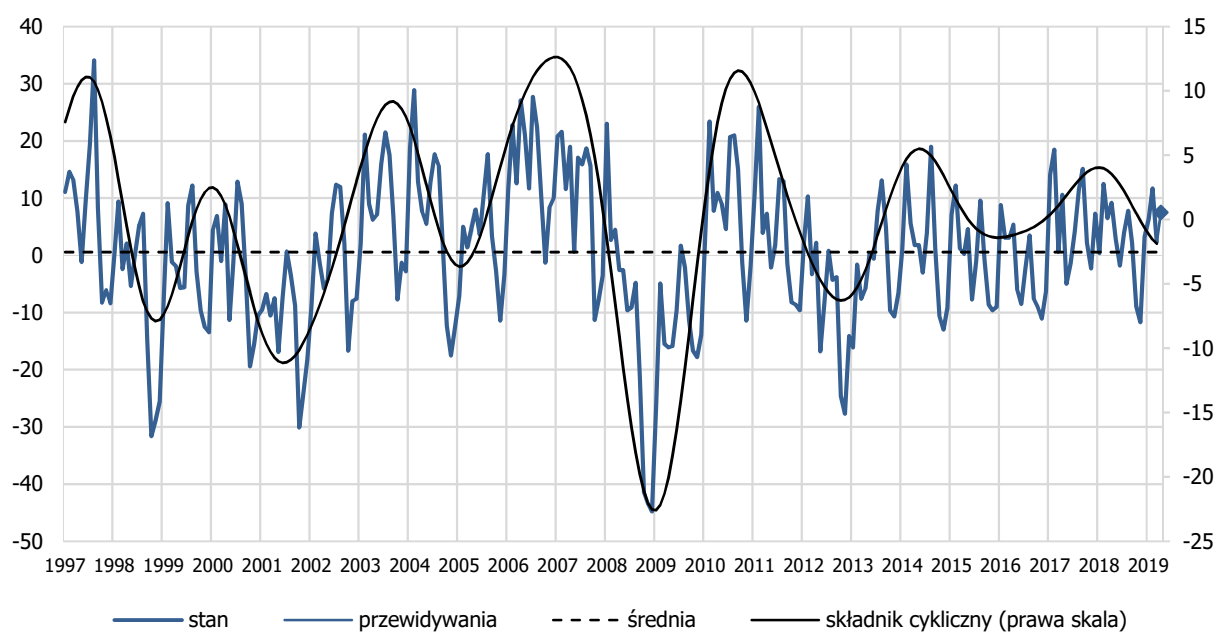
2. ZBIORCZE ZESTAWIENIE SALD

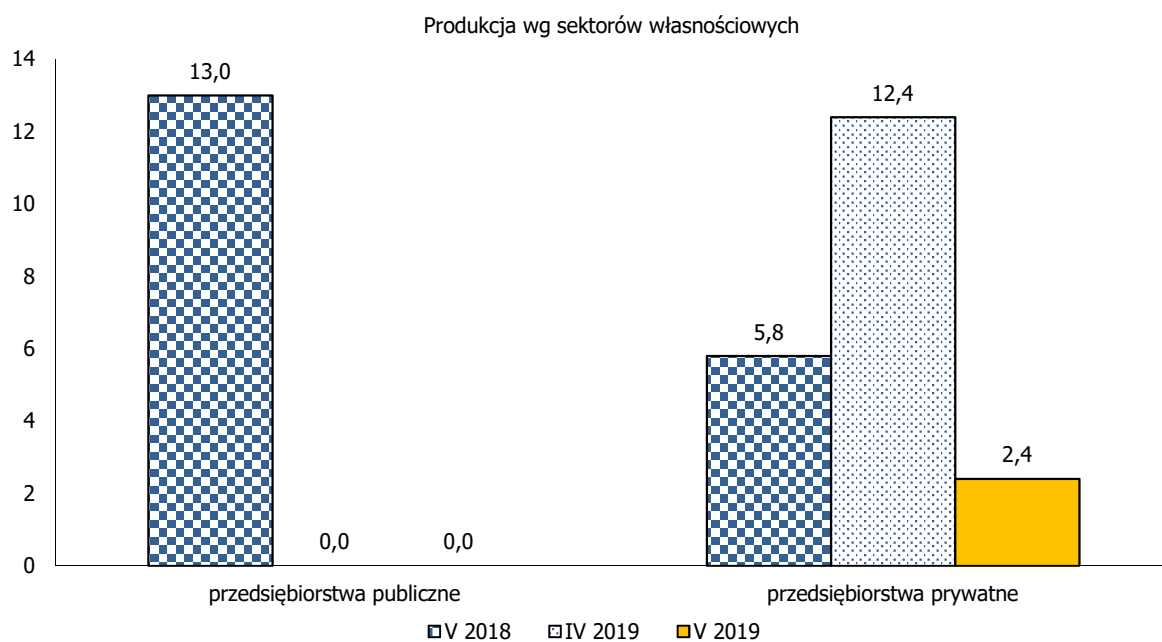
- (1) produkcja
- (2) zamówienia ogółem
- (3) zamówienia eksportowe
- (4) zapasy wyrobów gotowych
- (5) ceny
- (6) zatrudnienie
- (7) sytuacja finansowa
- (8) ogólna sytuacja gospodarki polskiej
- (9) produkcja eksportowa
- (10) konkurencyjność wyrobów krajowych na rynkach zagranicznych
- (11) korzyści z produkcji eksportowej/korzyści z produkcji krajowej
- (12) przeciętny koszt produkcji

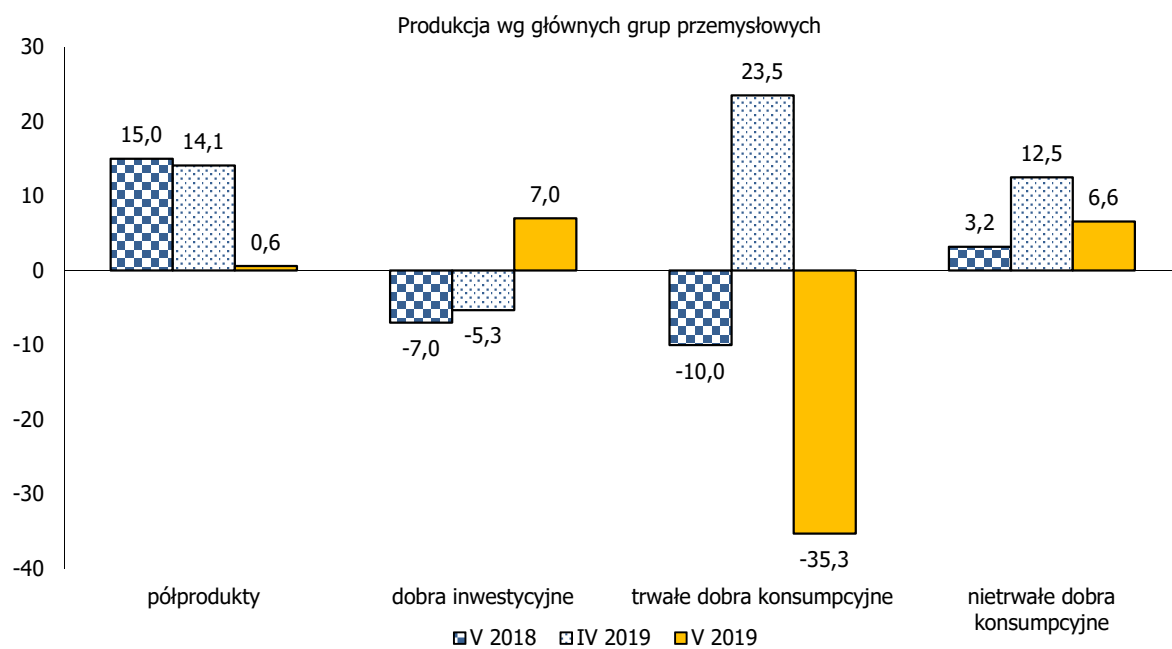
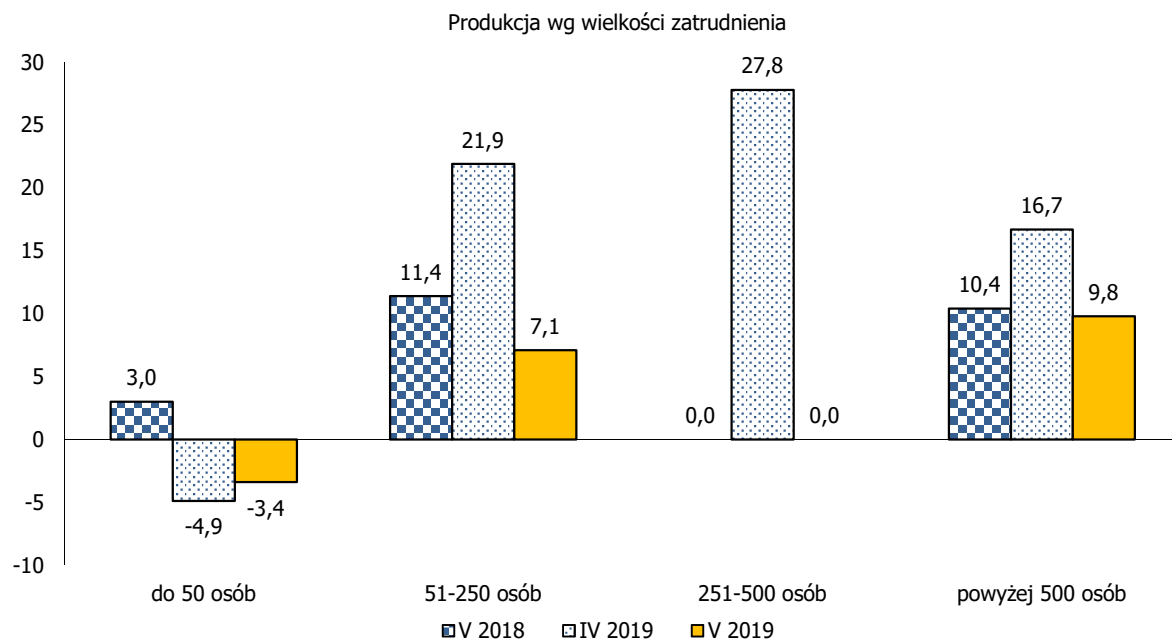
3. SALDA I ICH SKŁADOWE

1. Produkcja

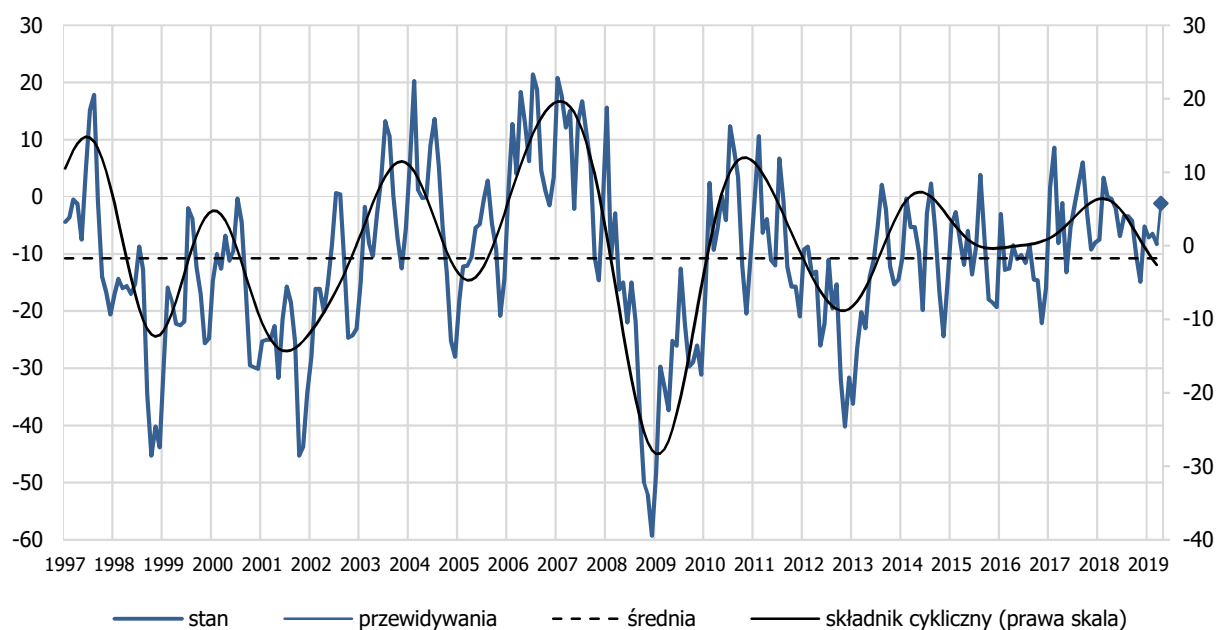

	V'18	II'19	III'19	IV'19	V'19	przewidywania
wzrost	27,5	23,2	24,3	31,3	23,8	26,1
brak zmiany	51,5	56,9	57,7	49,0	54,6	55,4
spadek	21,0	20,0	18,0	19,7	21,6	18,5
saldo (1.-3.)	6,5	3,2	6,4	11,7	2,3	7,5

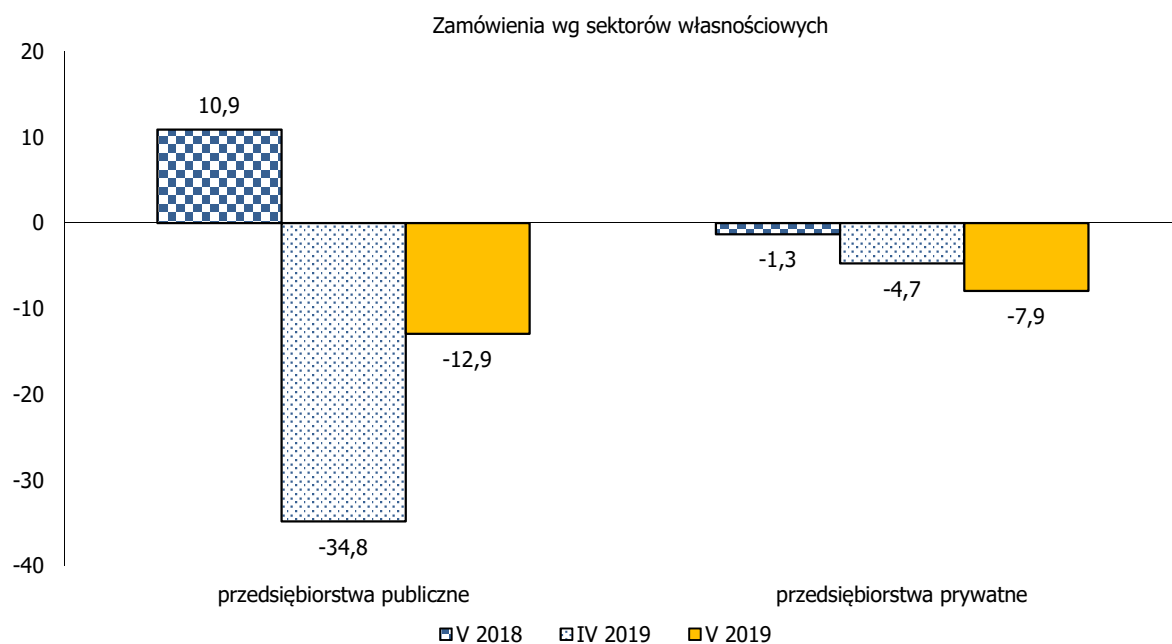

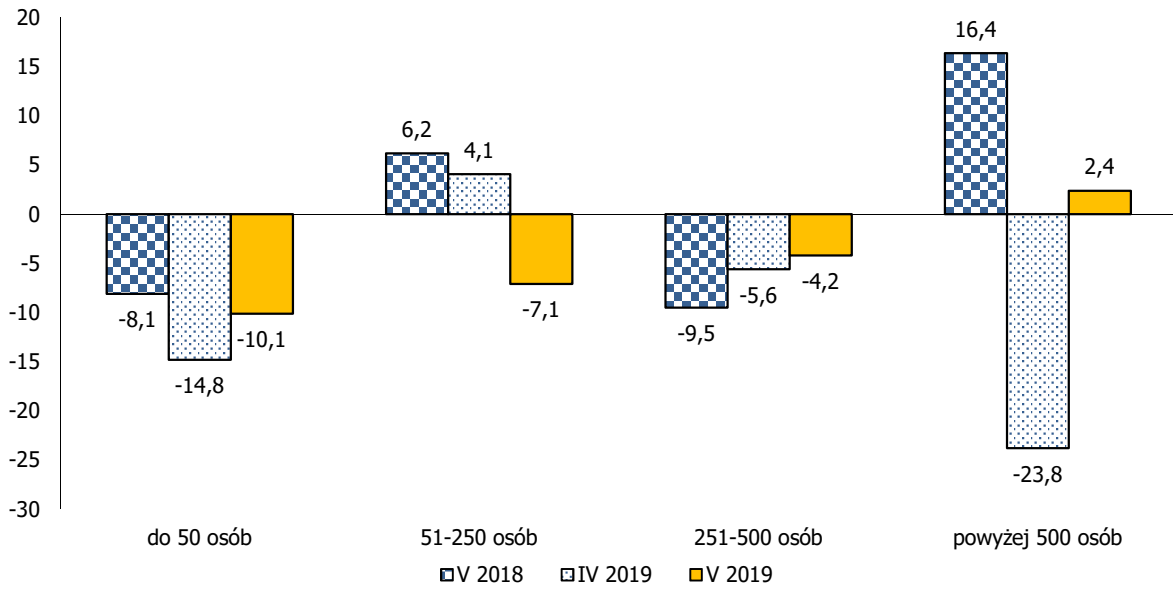
2. Zamówienia ogółem

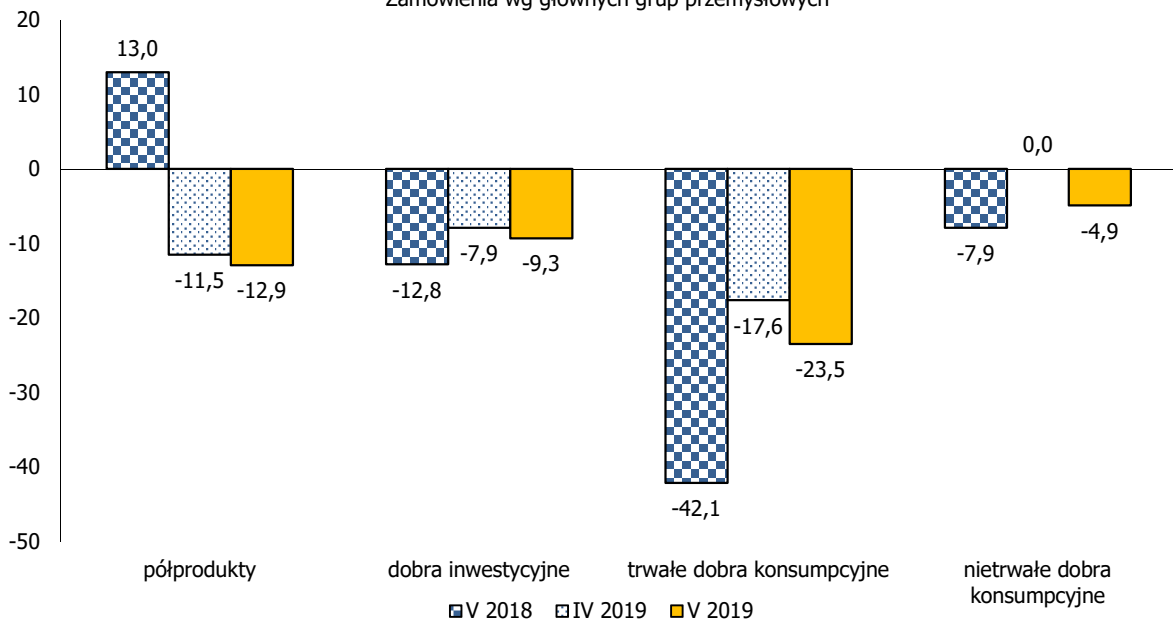
	V'18	II'19	III'19	IV'19	V'19	przewidywania
wzrost	23,2	23,2	17,4	22,3	21,1	20,0
brak zmiany	53,6	48,4	58,1	48,8	49,6	58,8
spadek	23,2	28,4	24,5	28,8	29,3	21,1
saldo (1.-3.)	0,0	-5,2	-7,1	-6,5	-8,3	-1,2

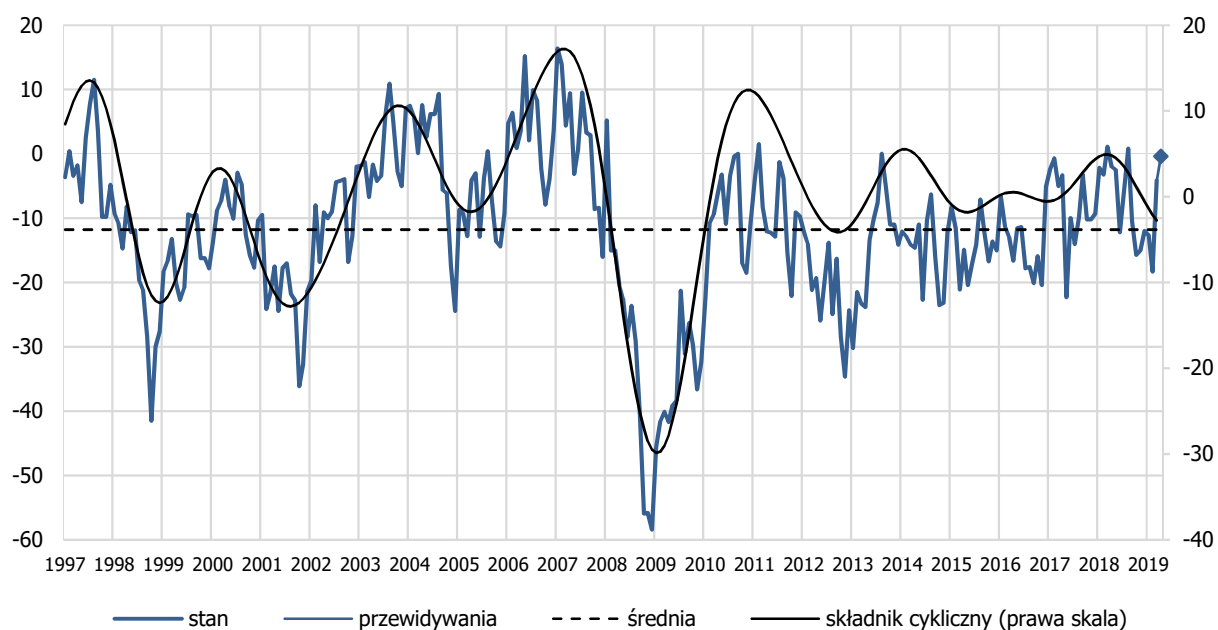
Zamówienia wg wielkości zatrudnienia

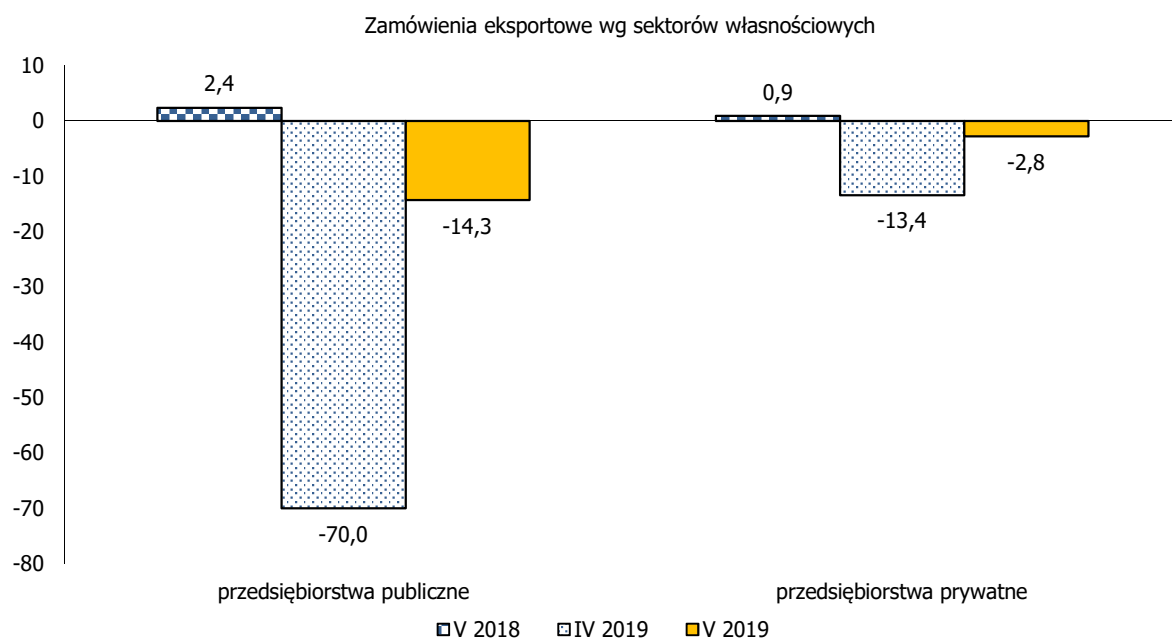
Zamówienia wg głównych grup przemysłowych

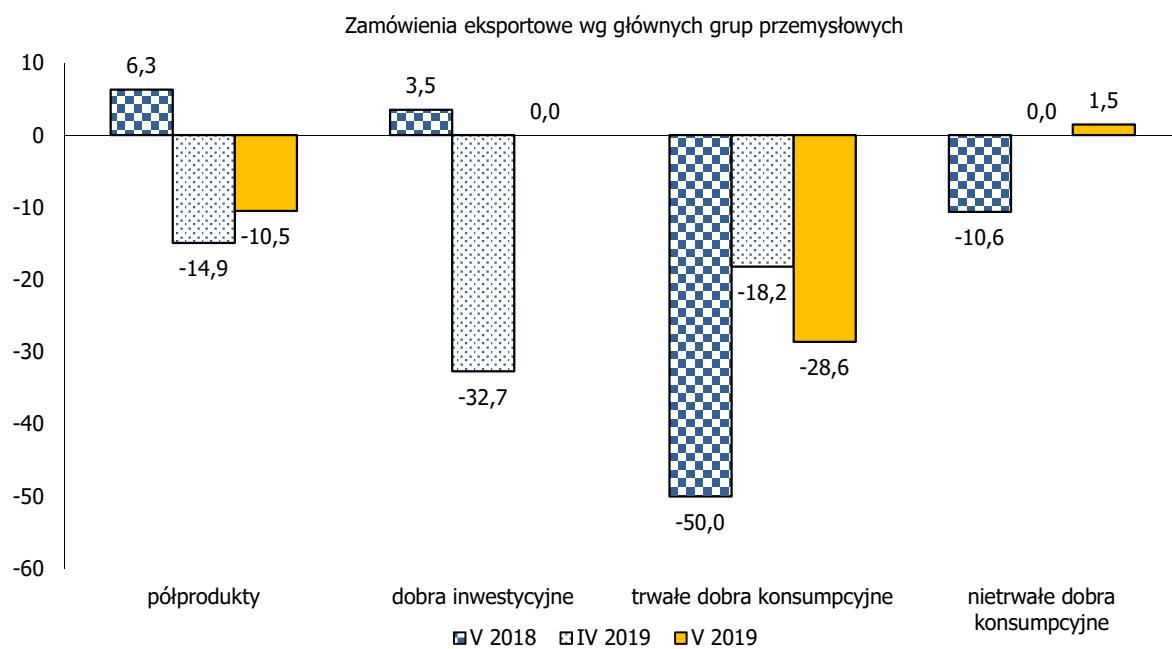
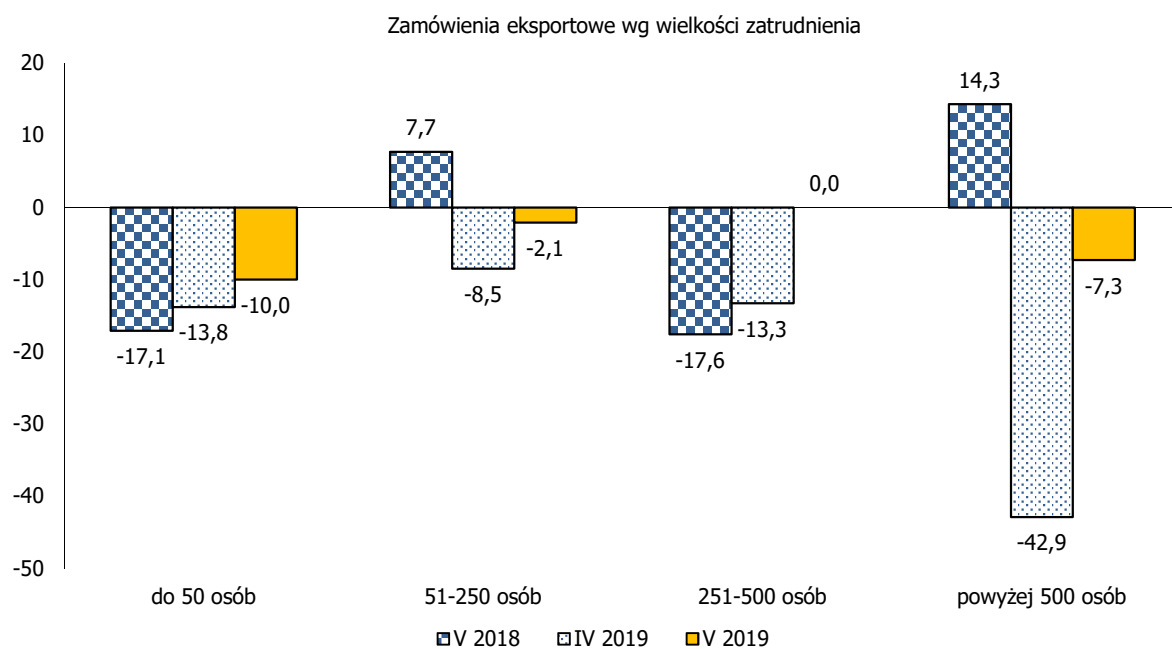

3. Zamówienia eksportowe

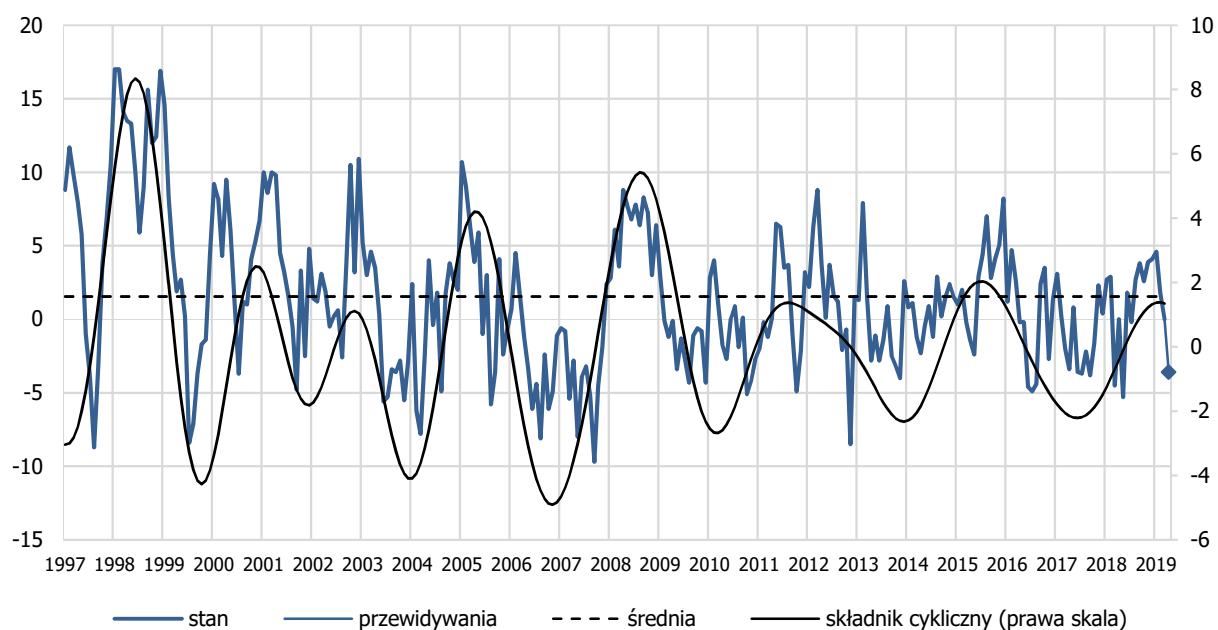

	V'18	II'19	III'19	IV'19	V'19	przewidywania
wzrost	19,6	20,3	20,7	16,6	21,7	21,7
brak zmiany	61,8	47,3	45,8	48,5	52,5	56,1
spadek	18,5	32,4	33,5	34,9	25,8	22,1
nie dotyczy	57,8	60,2	59,0	63,3	57,0	57,0
saldo (1.-3.)	1,1	-12,0	-12,7	-18,3	-4,1	-0,4

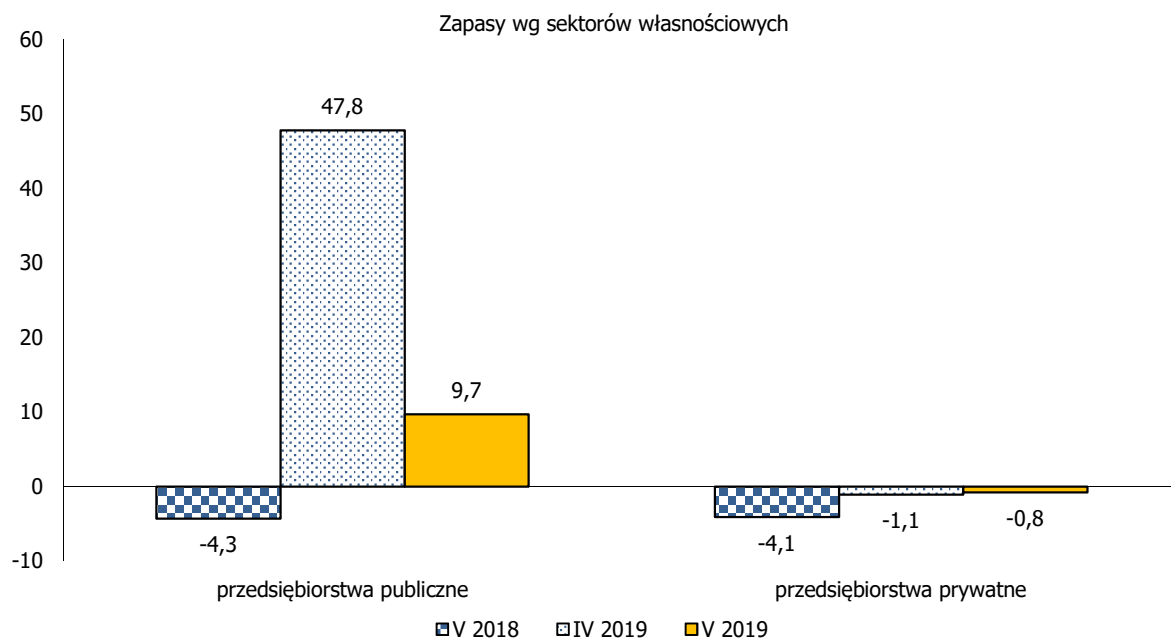

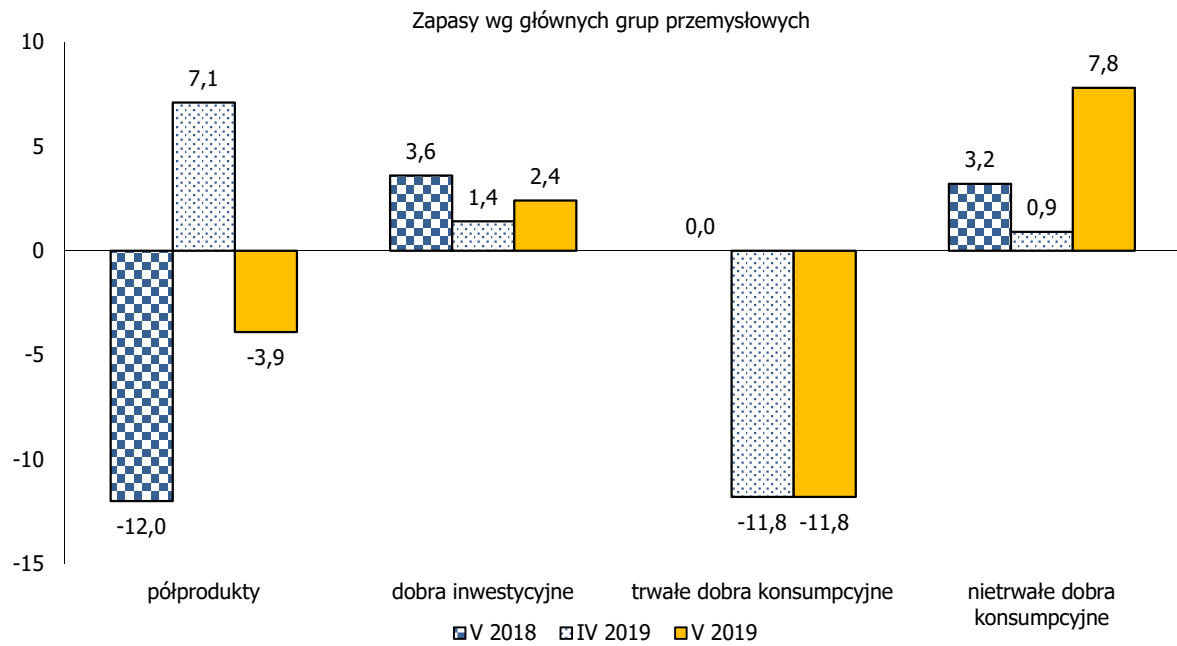
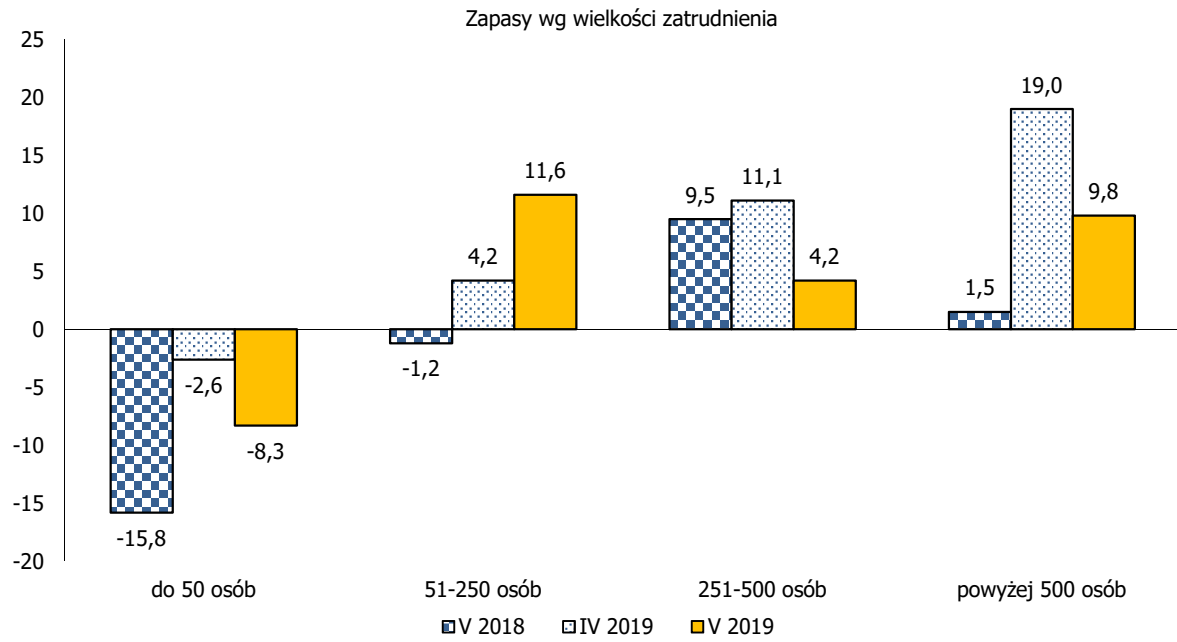

4. Zapasy

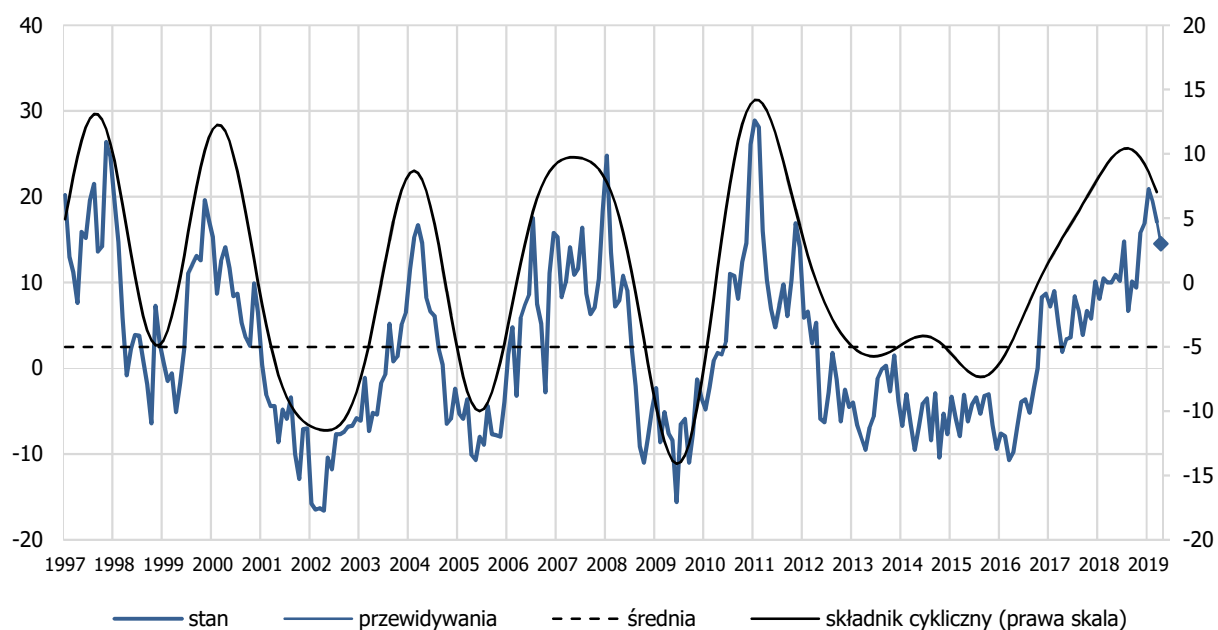

	V'18	II'19	III'19	IV'19	V'19	przewidywania
wzrost	13,8	15,7	18,3	18,4	14,9	12,8
brak zmiany	67,9	72,6	68,0	65,0	70,3	70,8
spadek	18,3	11,7	13,7	16,6	14,9	16,4
saldo (1.-3.)	-4,5	4,1	4,6	1,8	0,0	-3,6

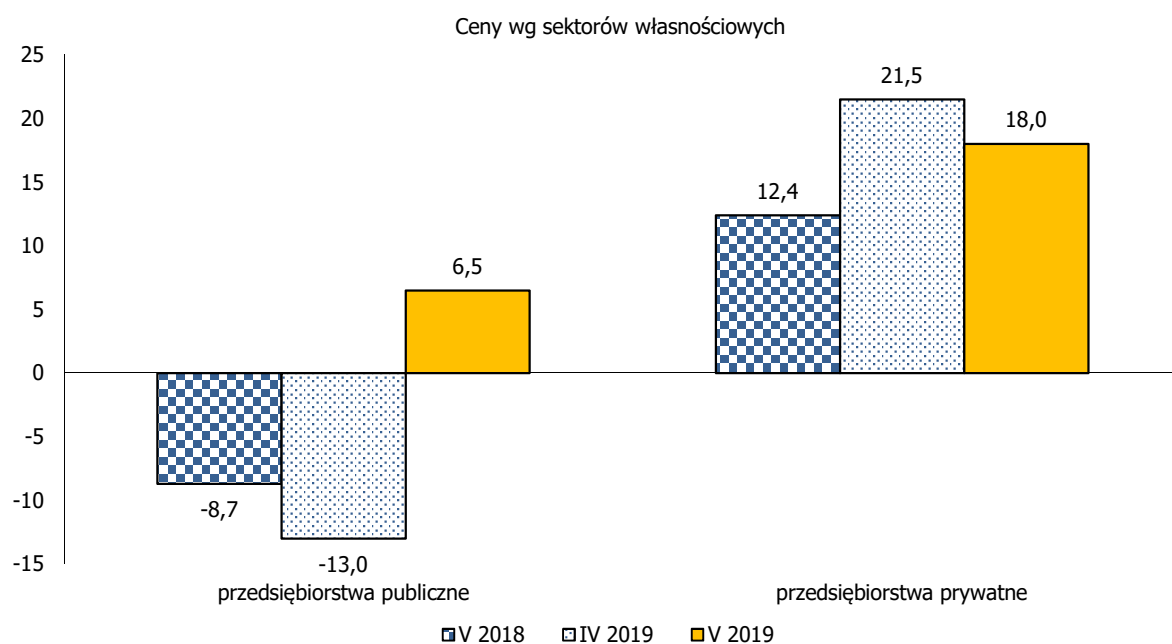

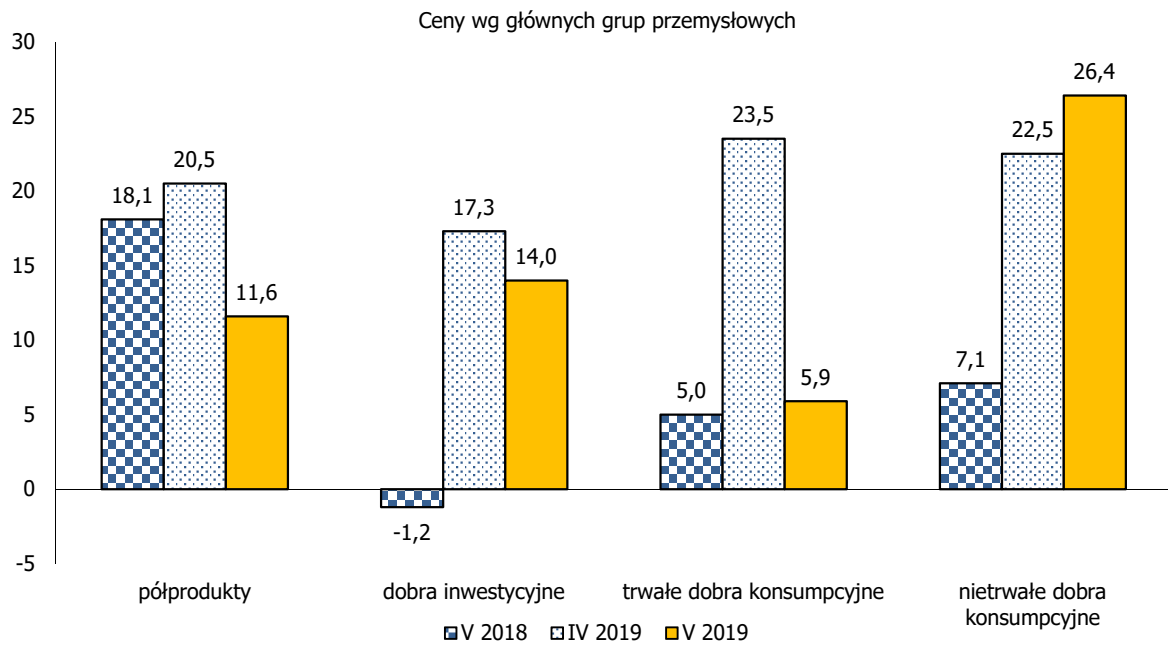
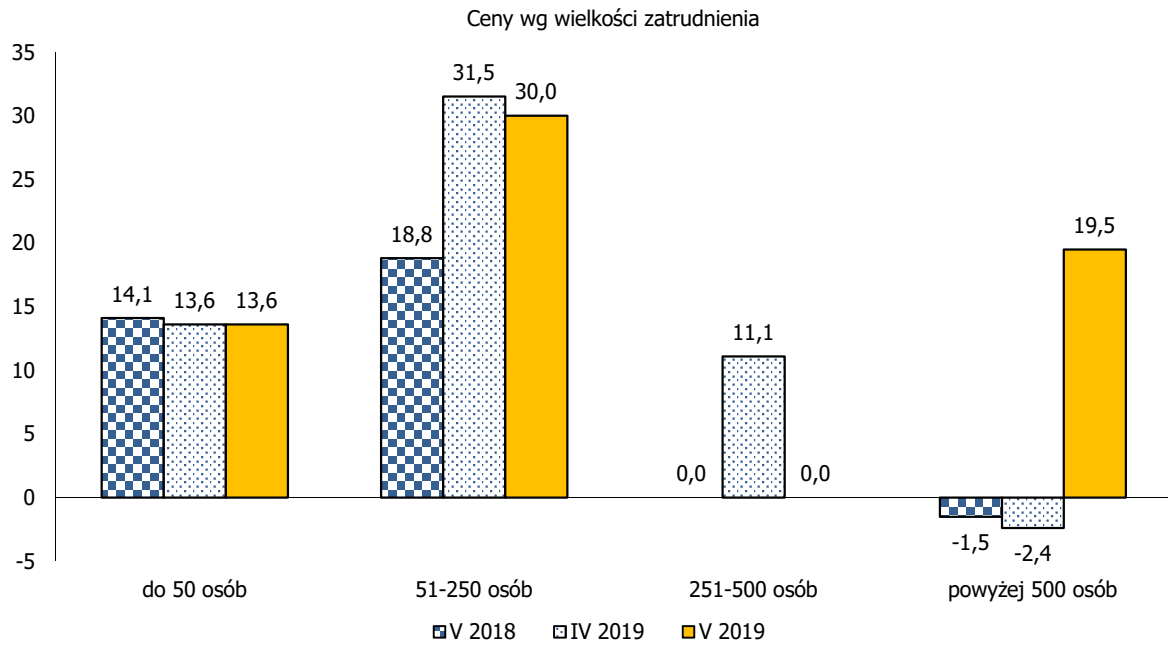

5. Ceny

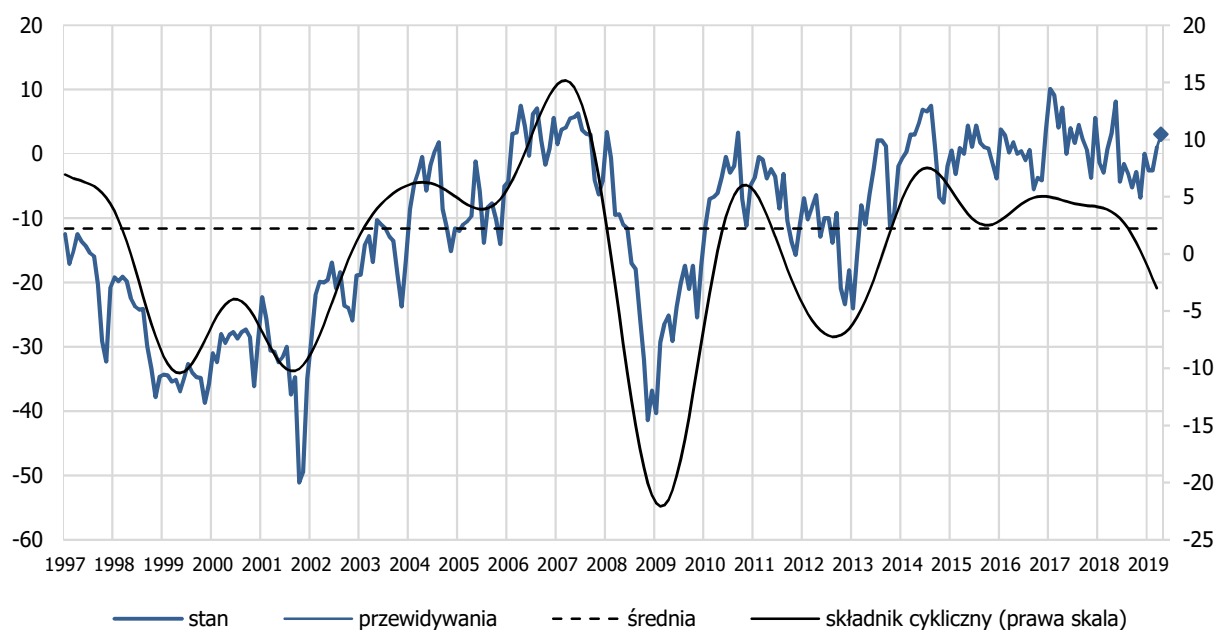

	V'18	II'19	III'19	IV'19	V'19	przewidywania
wzrost	16,5	21,9	25,4	24,7	23,9	19,8
brak zmiany	77,0	73,0	70,1	70,1	69,3	74,9
spadek	6,5	5,0	4,5	5,2	6,8	5,3
saldo (1.-3.)	10,0	16,9	20,9	19,5	17,1	14,5

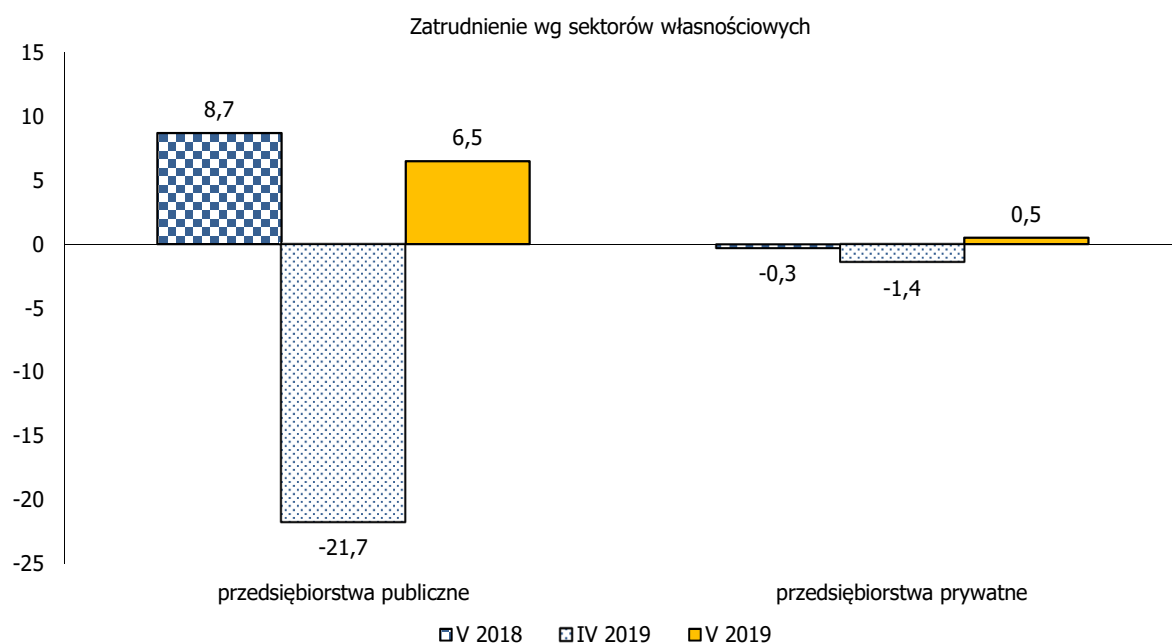

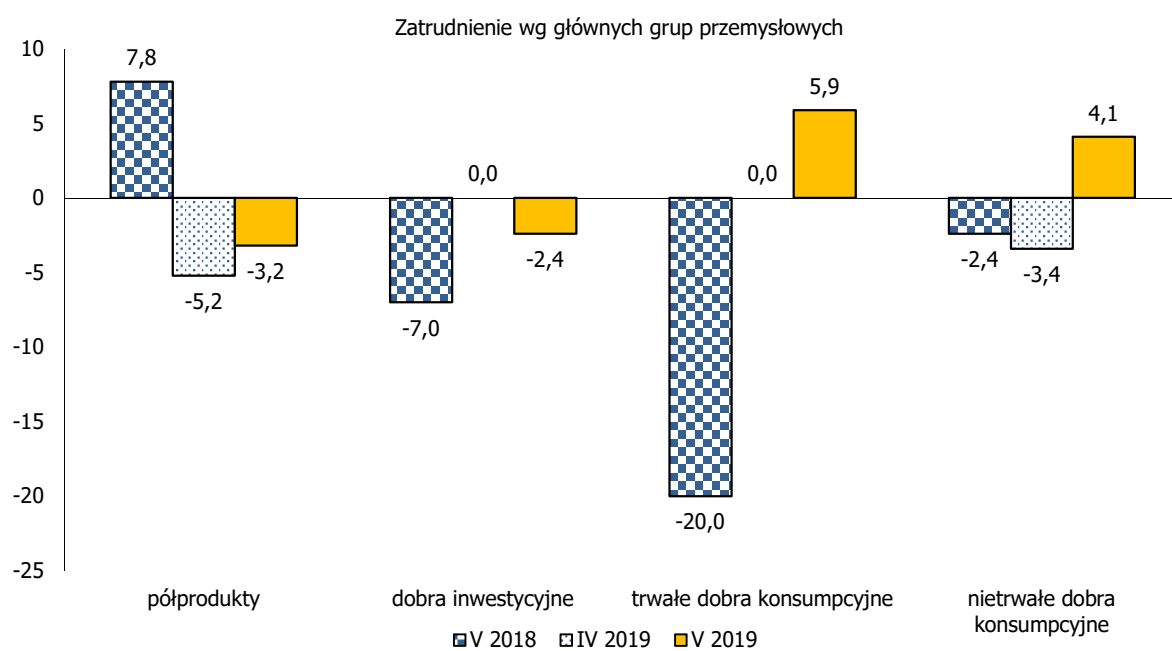
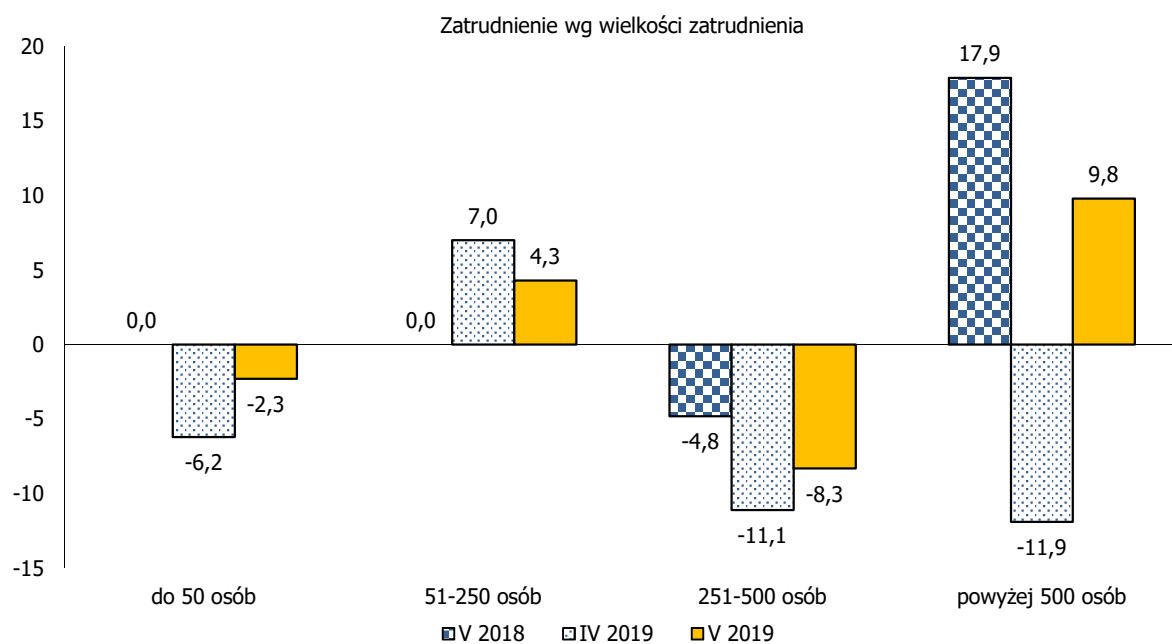

6. Zatrudnienie

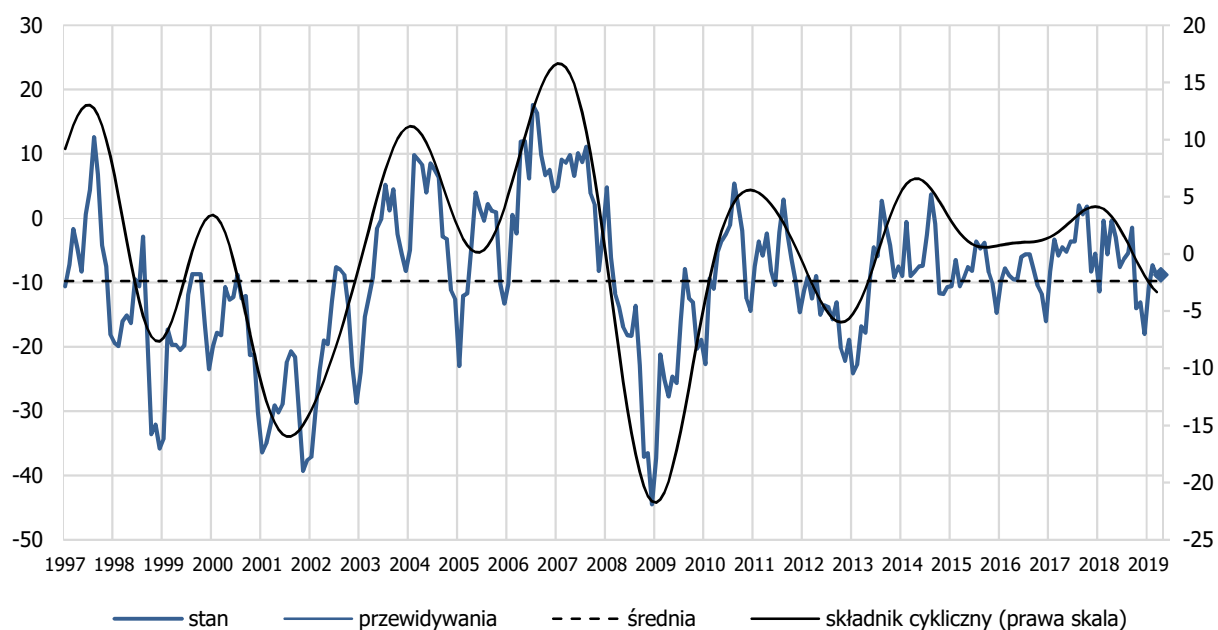

	V'18	II'19	III'19	IV'19	V'19	przewidywania
wzrost	14,1	15,6	14,9	11,8	13,1	14,6
brak zmiany	72,5	68,8	67,5	73,8	74,7	73,8
spadek	13,4	15,6	17,5	14,4	12,1	11,6
saldo (1.-3.)	0,7	0,0	-2,6	-2,6	1,0	3,0

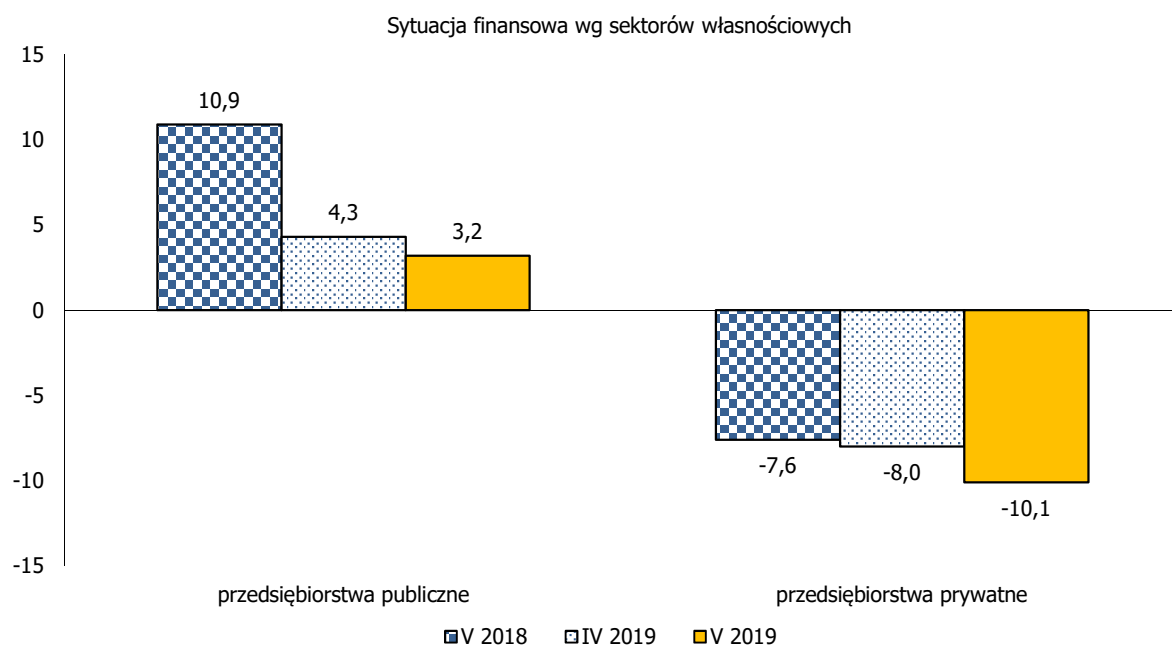

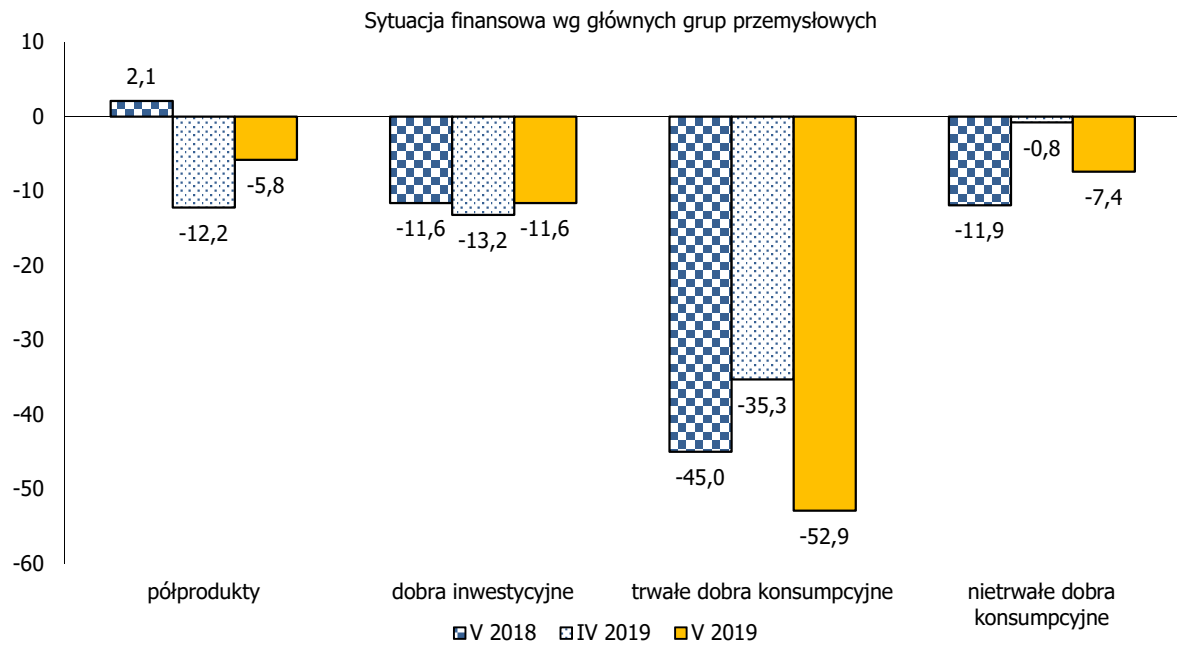
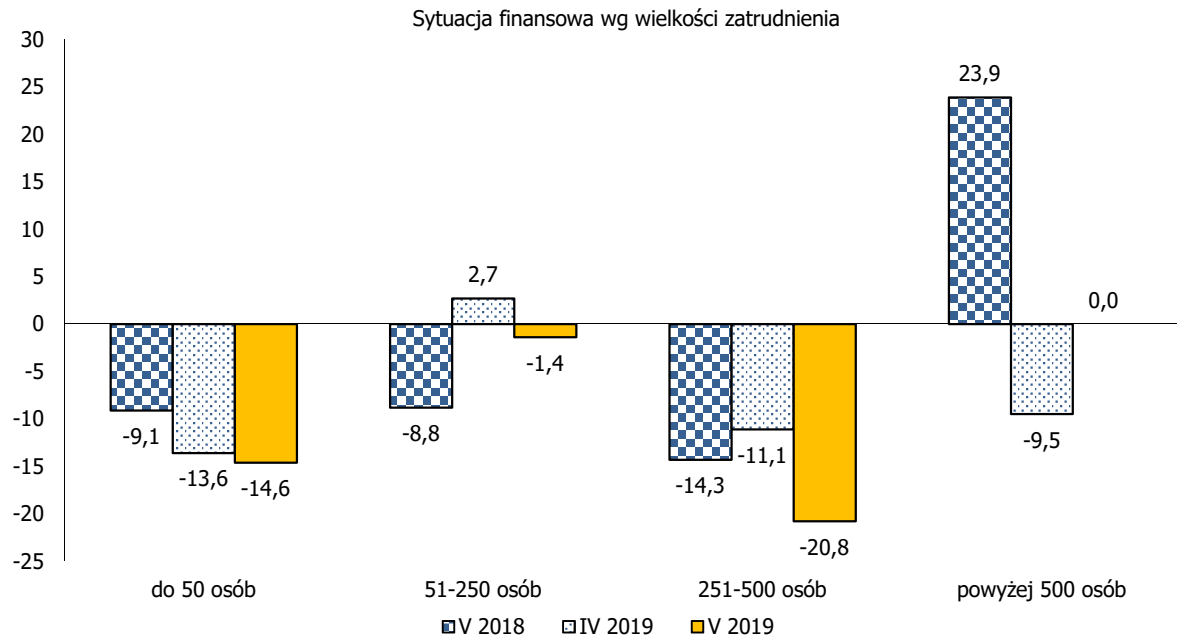

7. Sytuacja finansowa

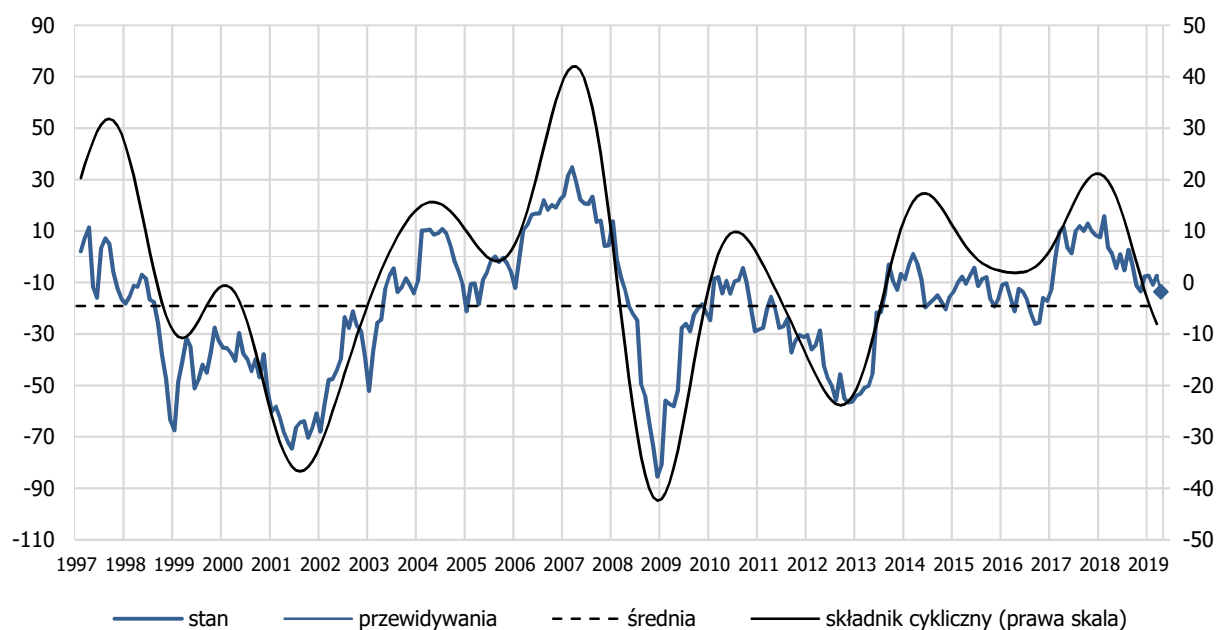

	V'18	II'19	III'19	IV'19	V'19	przewidywania
poprawa	14,7	10,2	13,5	15,0	12,0	14,5
brak zmiany	65,0	61,6	62,2	62,7	66,9	62,3
pogorszenie	20,3	28,2	24,3	22,3	21,1	23,2
saldo (1.-3.)	-5,6	-18,0	-10,9	-7,3	-9,0	-8,8

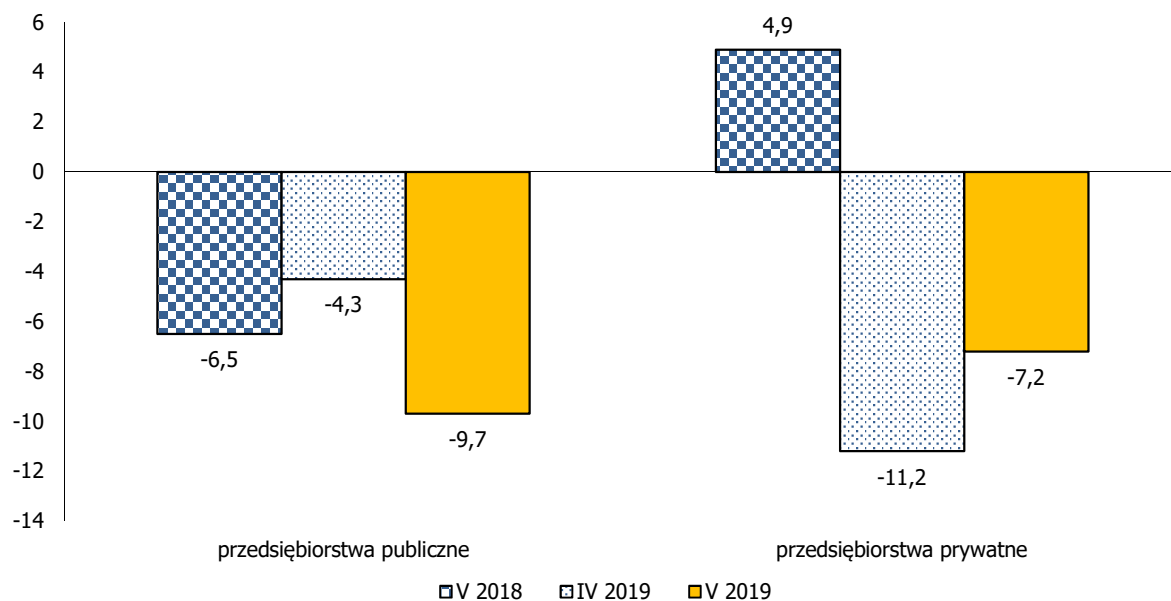

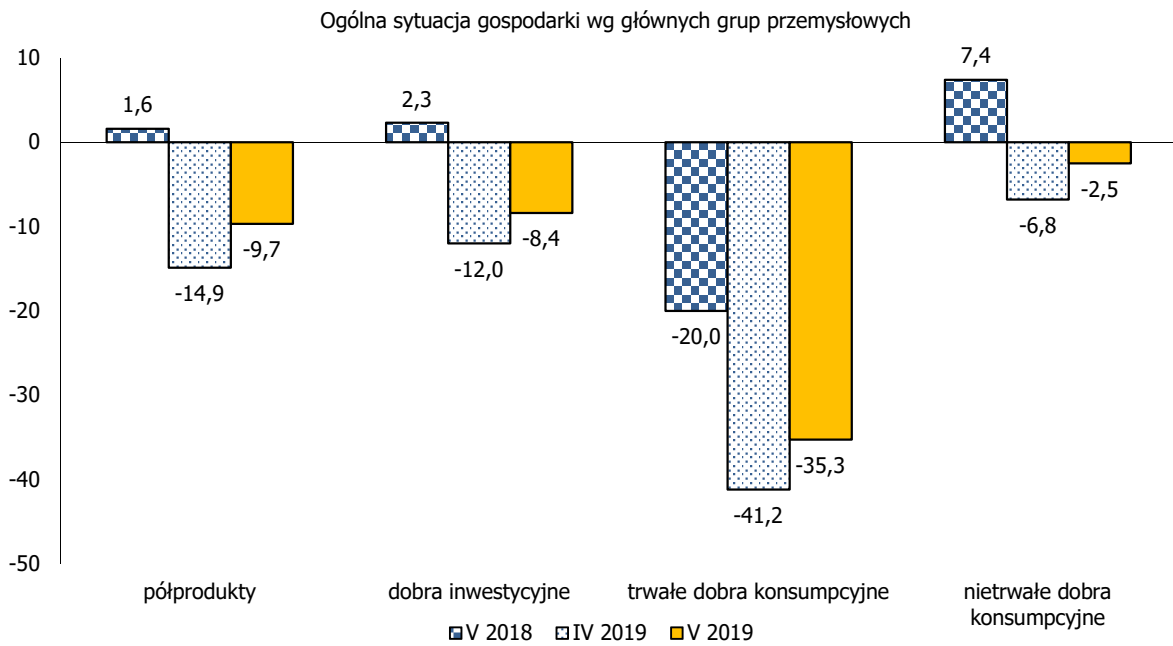
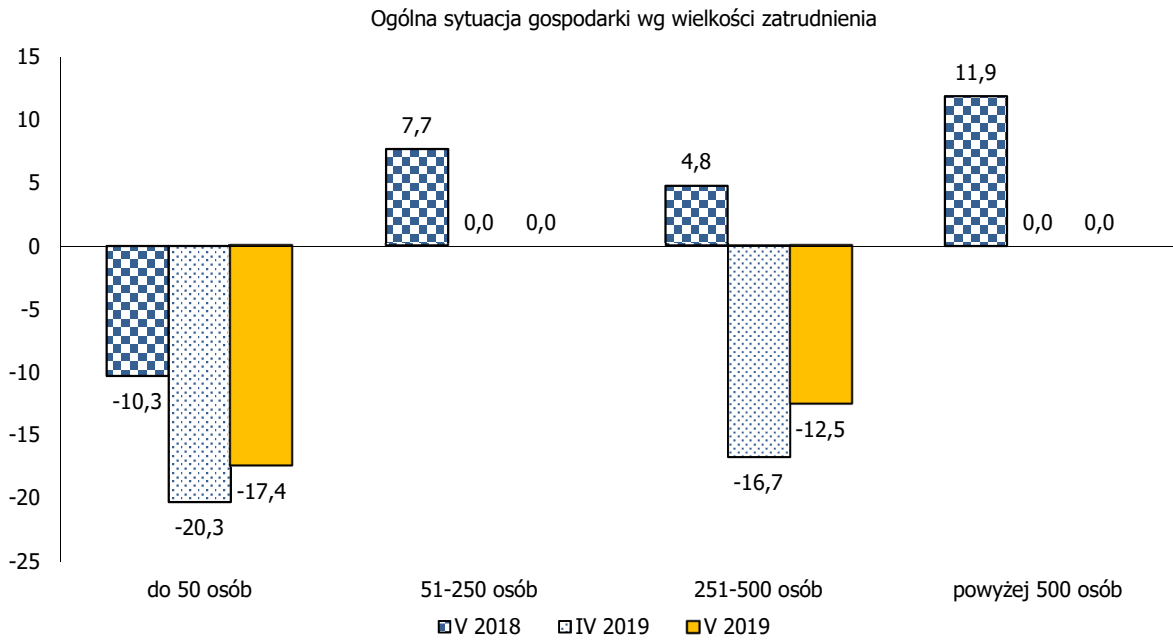
8. Ogólna sytuacja gospodarki

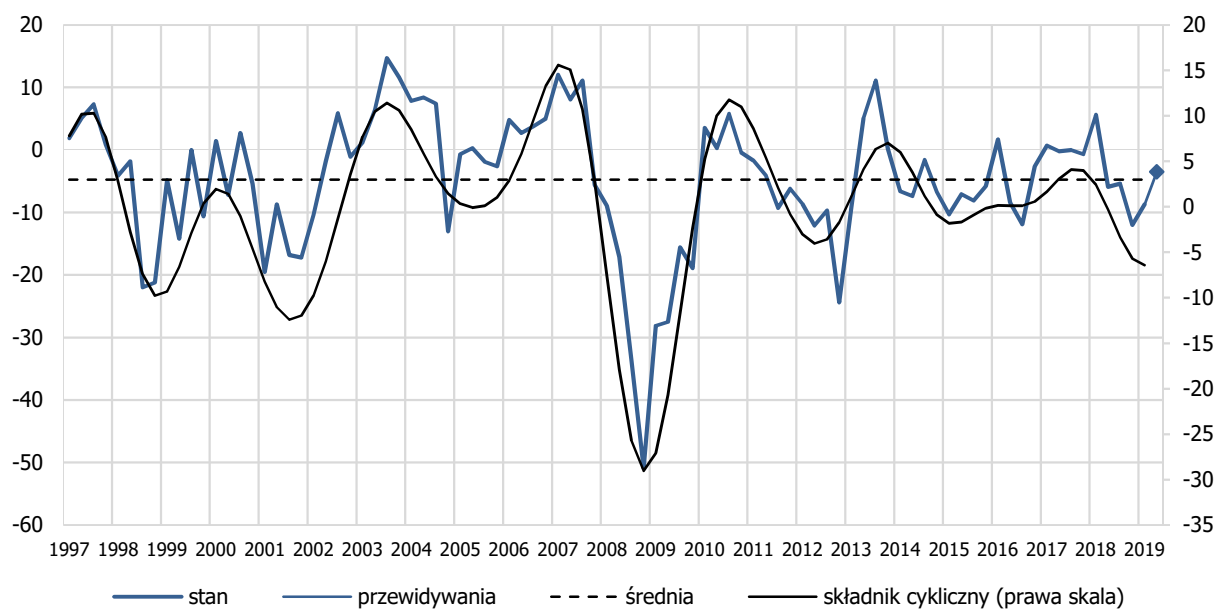
	V'18	II'19	III'19	IV'19	V'19	przewidywania
poprawa	19,9	13,7	14,4	13,9	12,2	11,7
brak zmiany	63,9	65,1	63,8	61,4	68,2	62,9
pogorszenie	16,3	21,3	21,8	24,7	19,6	25,4
saldo (1.-3.)	3,6	-7,6	-7,4	-10,8	-7,4	-13,7

Ogólna sytuacja gospodarki wg sektorów własnościowych

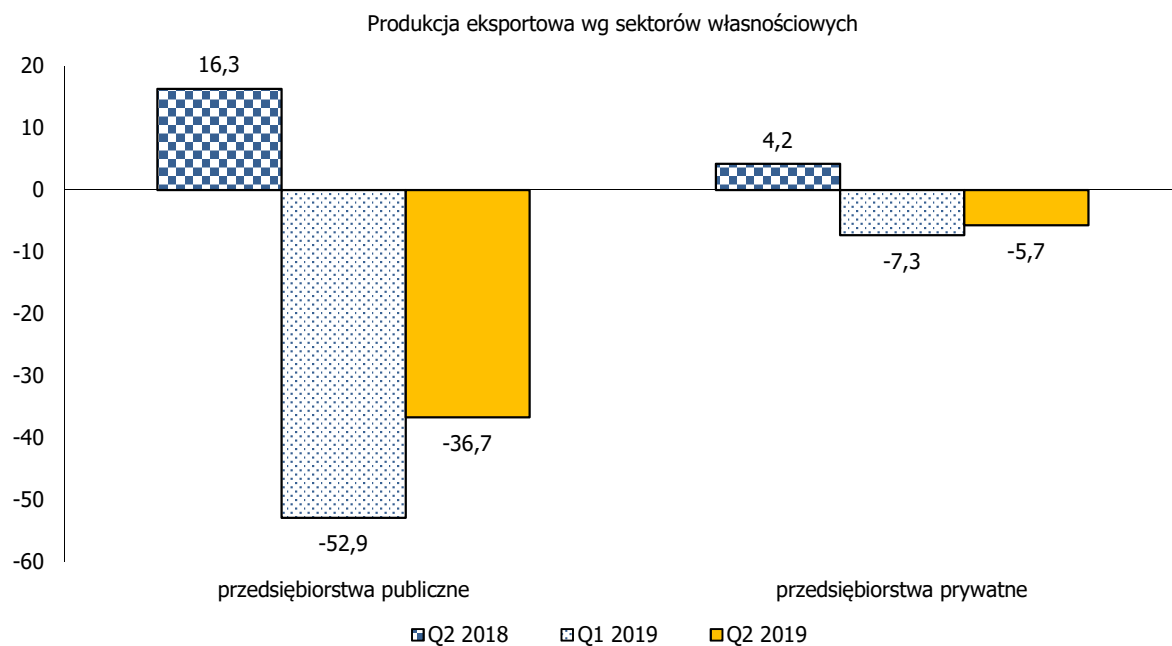

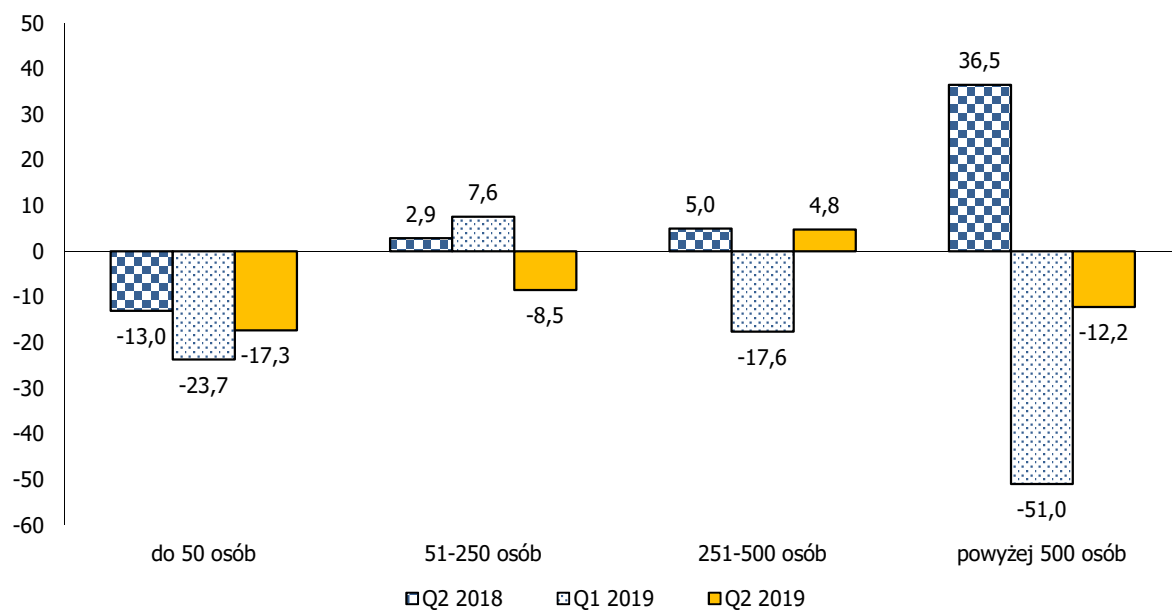
9. Produkcja na eksport

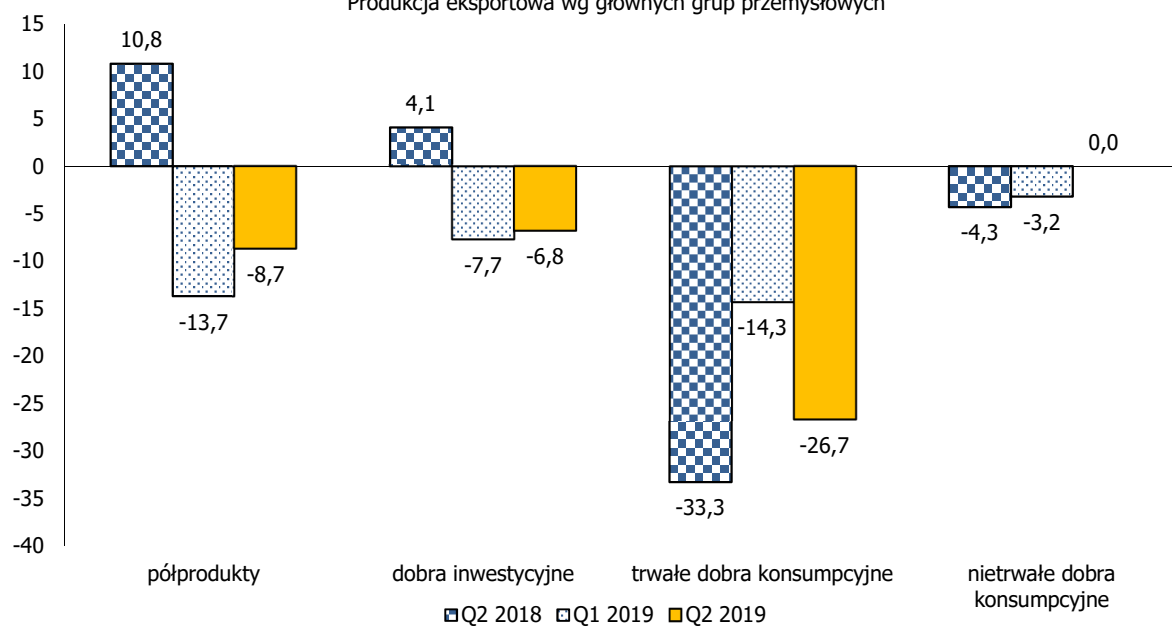
	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	przewidywania
wzrost	19,7	15,6	14,4	15,1	15,1	16,0
brak zmiany	66,2	62,9	65,8	57,7	61,2	64,5
spadek	14,1	21,5	19,8	27,2	23,7	19,5
saldo (1.-3.)	5,6	-5,9	-5,4	-12,0	-8,7	-3,5

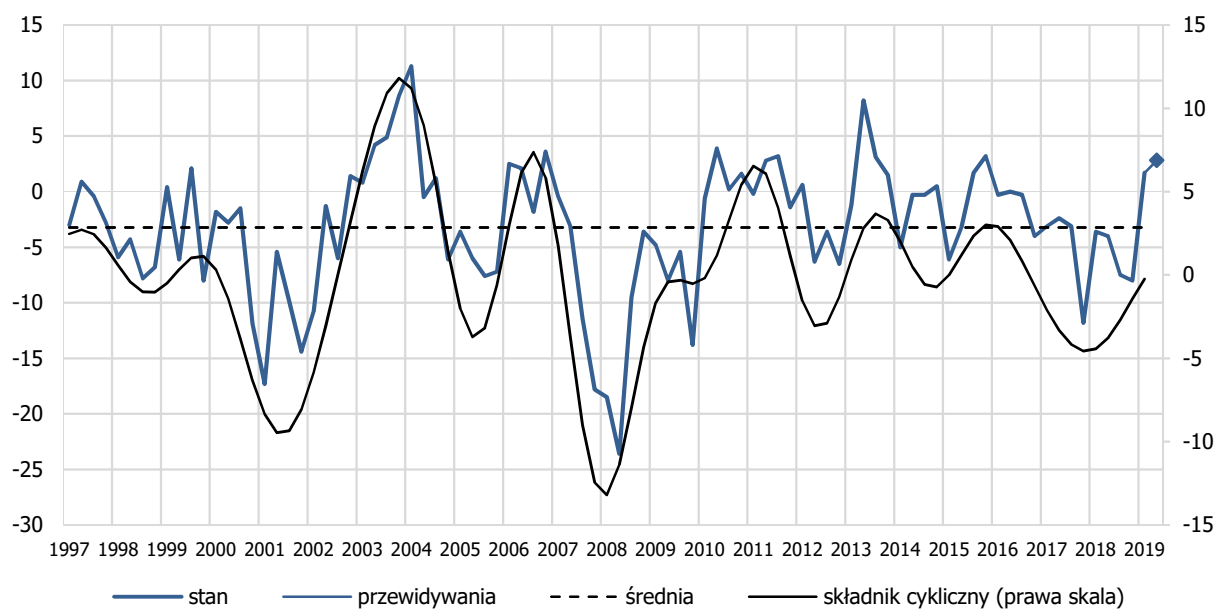
Produkcja eksportowa wg wielkości zatrudnienia

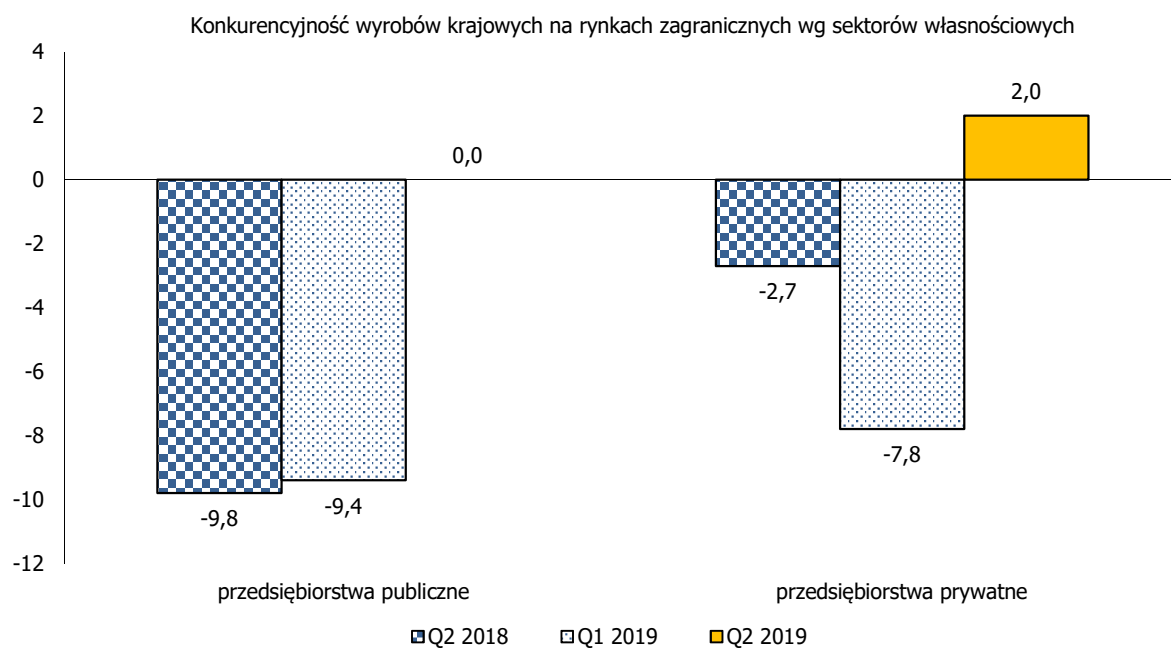
Produkcja eksportowa wg głównych grup przemysłowych

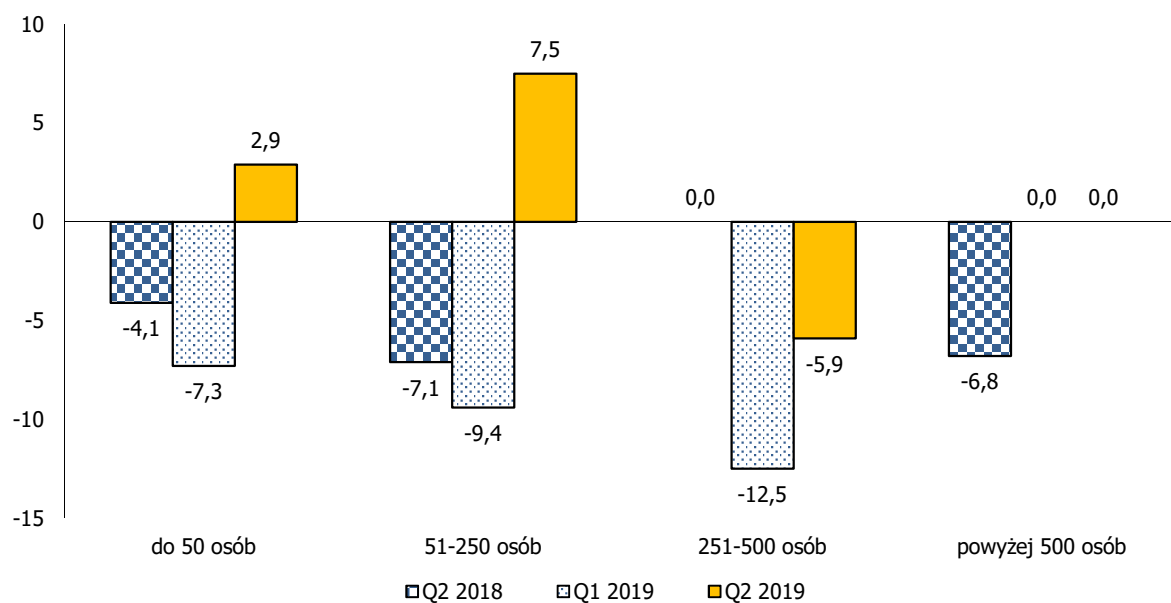
10. Konkurencyjność wyrobów krajowych na rynkach zagranicznych

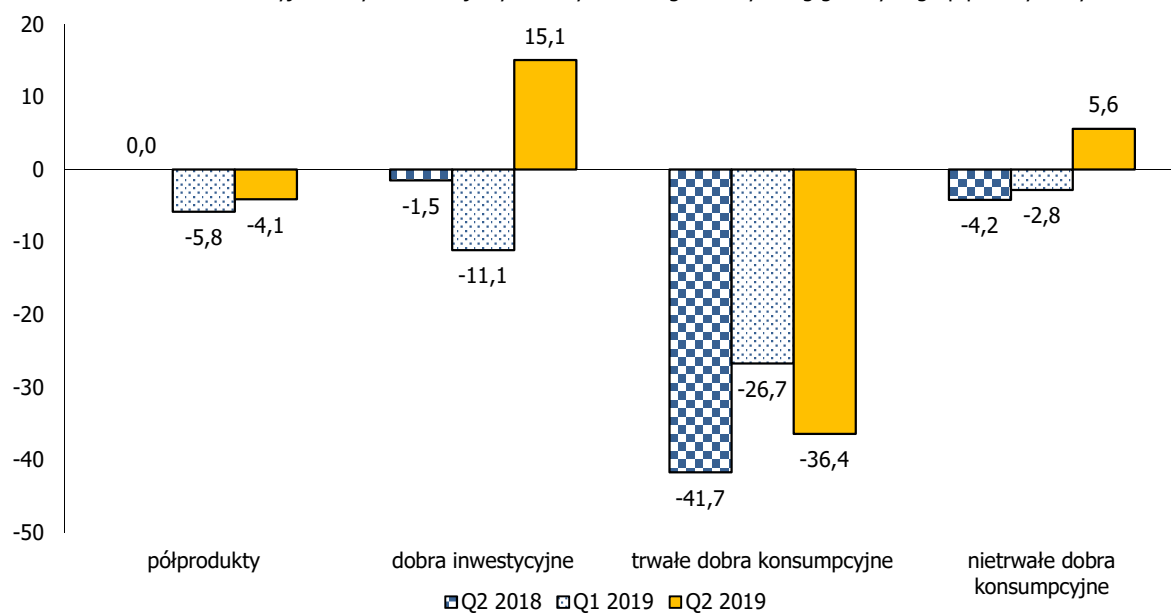
	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	przewidywania
wzrost	6,2	11,1	8,6	6,1	12,2	14,4
brak zmiany	83,9	73,9	75,4	79,9	77,3	74,0
spadek	9,9	15,0	16,1	14,0	10,5	11,6
trudno ocenić	34,9	42,7	44,6	34,8	56,8	67,4
saldo (1.-3.)	-3,6	-4,0	-7,5	-8,0	1,7	2,8

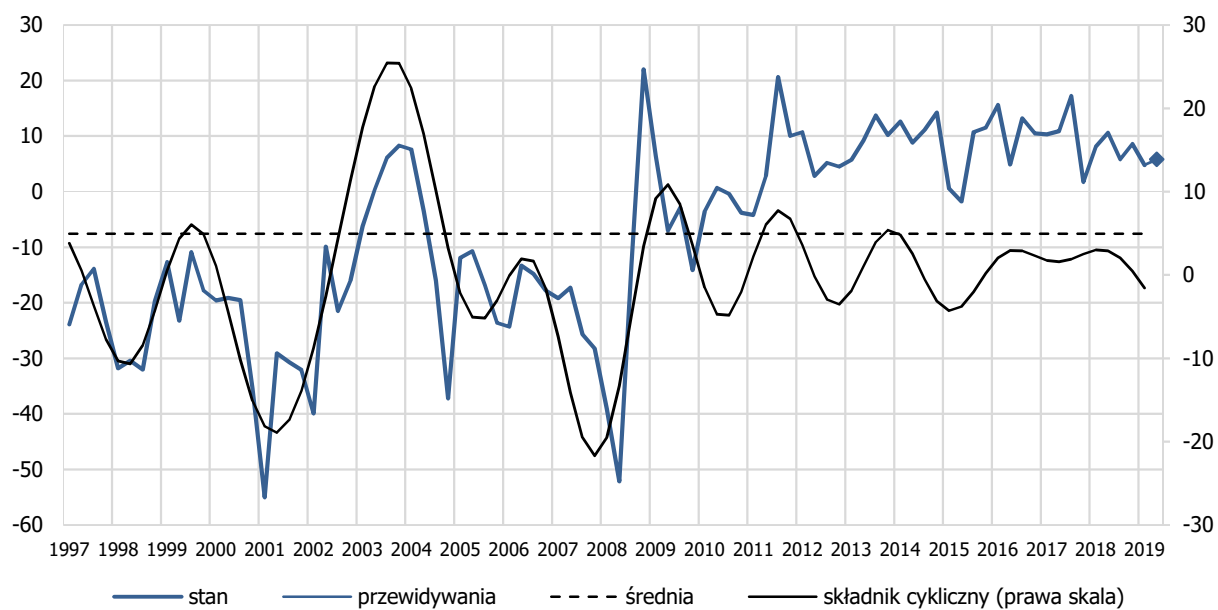
Konkurencyjność wyrobów krajowych na rynkach zagranicznych wg wielkości zatrudnienia

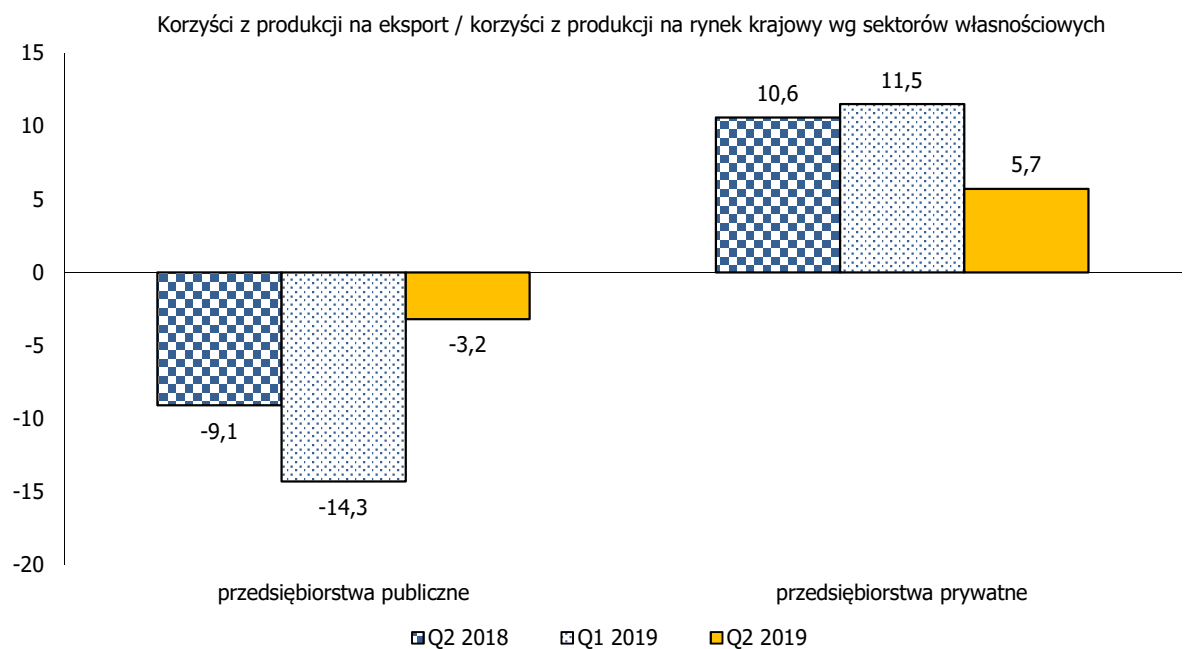
Konkurencyjność wyrobów krajowych na rynkach zagranicznych wg głównych grup przemysłowych

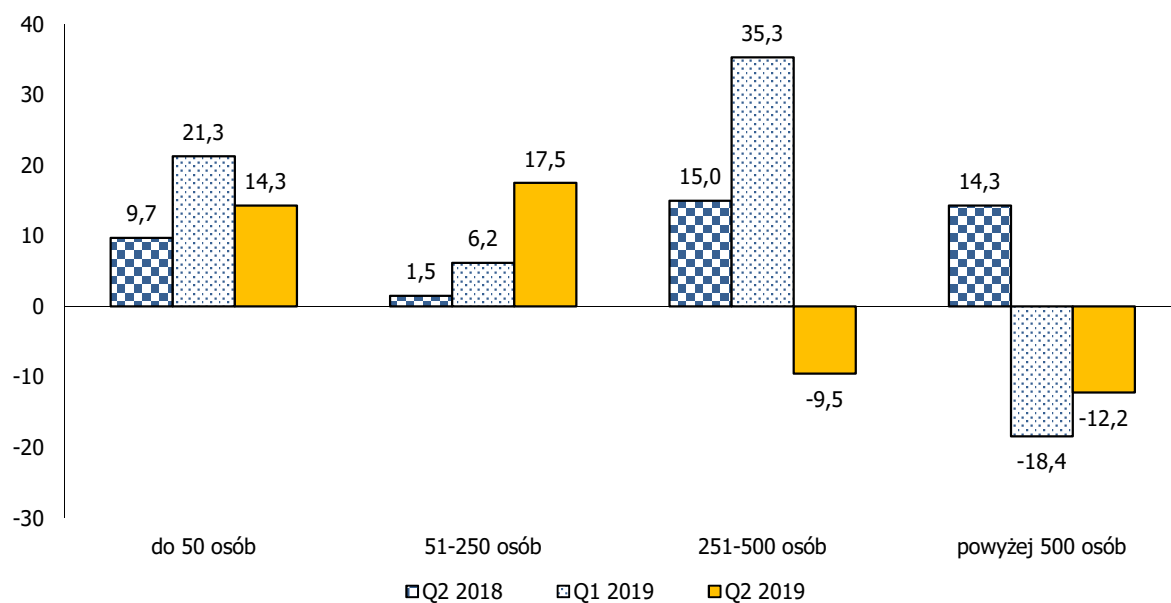
11. Korzyści z produkcji na eksport w stosunku do korzyści z produkcji na rynek krajowy

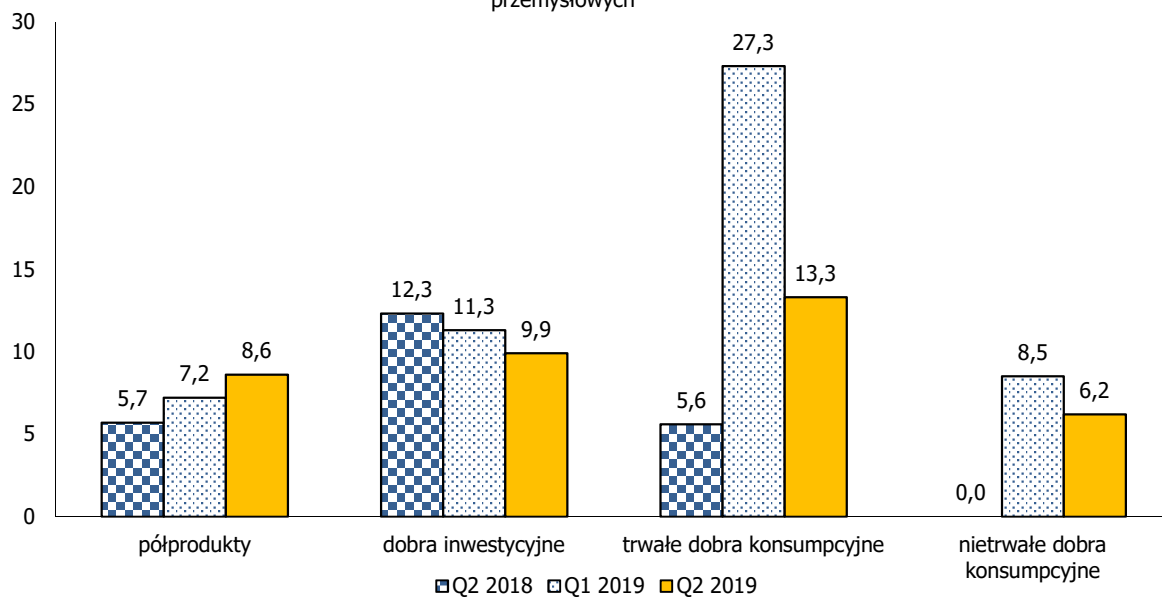
	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	przewidywania
wzrost	28,7	29,8	28,2	28,3	26,8	26,1
brak zmiany	50,8	50,9	49,3	52,0	51,3	53,5
spadek	20,5	19,3	22,5	19,7	21,9	20,3
saldo (1.-3.)	8,1	10,6	5,8	8,6	4,8	5,8

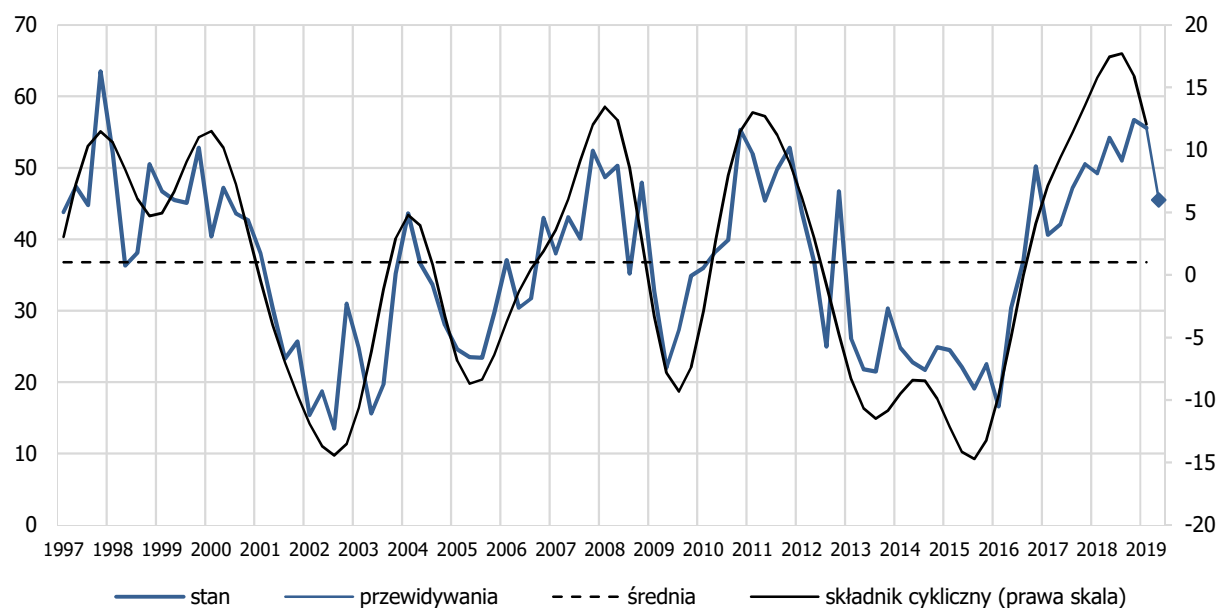
Korzyści z produkcji na eksport / korzyści z produkcji na rynek krajowy wg wielkości zatrudnienia

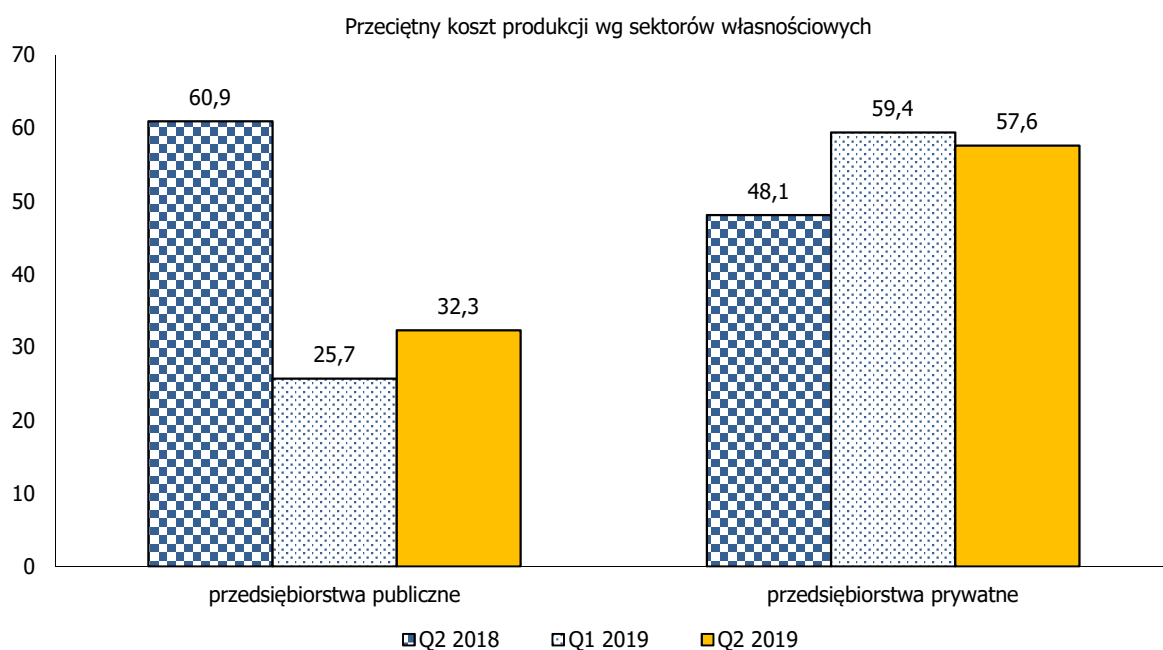
Korzyści z produkcji na eksport / korzyści z produkcji na rynek krajowy wg głównych grup przemysłowych

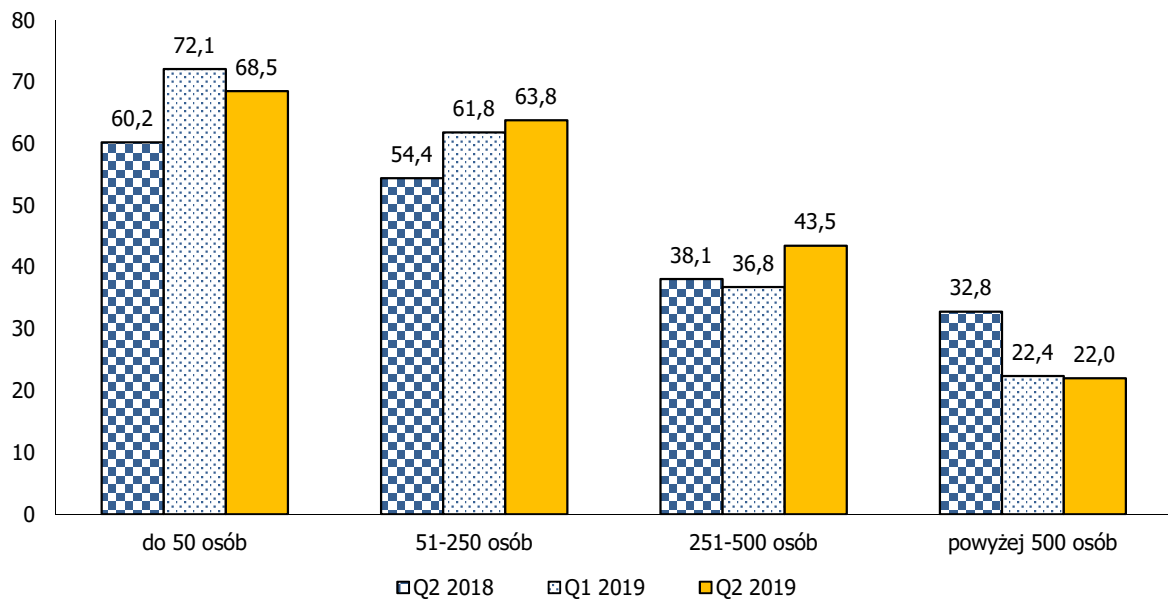
12. Przeciętny koszt produkcji

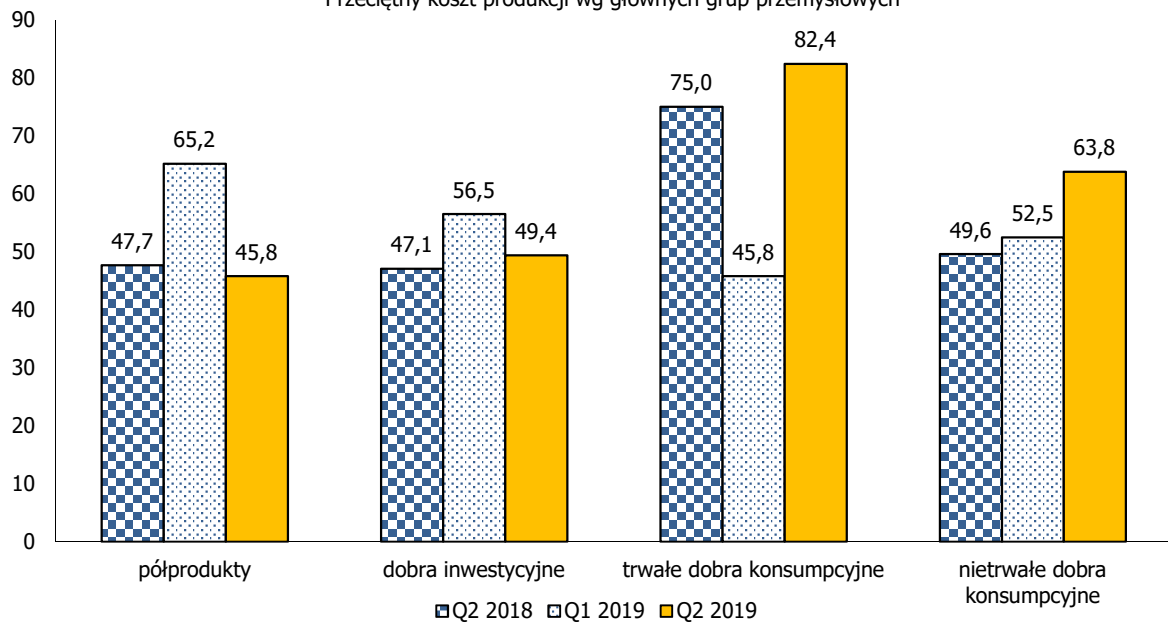
	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	przewidywania
wzrost	55,3	57,8	55,1	59,7	59,7	50,1
brak zmiany	38,7	38,7	40,9	37,3	36,2	45,3
spadek	6,1	3,6	4,0	3,0	4,1	4,6
saldo (1.-3.)	49,2	54,2	51,0	56,7	55,6	45,5

Przeciętny koszt produkcji wg wielkości zatrudnienia

Przeciętny koszt produkcji wg głównych grup przemysłowych

III. SUMMARY

In May, 2019 business situation in the manufacturing industry worsened. The industrial confidence indicator (ICI RIED) monthly decreased by 0.8 pts to -0.3 pts, and is now 3.1 pts down from the respective year 2018 figure. Negative cyclical factors, manifested in the yearly decline of the indicator, uphold. The main survey balances (production, and total orders) declined on both monthly and yearly bases. The spring recovery, which was expected to come, has not showed up. Instead, the declining tendency, which started in the beginning of the year 2018, is in progress. Firms are, however, quite optimistic, so it is hard to make predictions about the short-term prospects for the manufacturing industry.